Huszadik évfolyam. 112. szám. Kolozsvárt, csütörtök, május 18. 1899.

Szerkesztői iroda:
Belmagyar-utcza végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzendők.

Az „Ellenzék“ előfizetési dija:

Egész évre	16 forint.	Negyedévre	4 forint.
Félévre	8 forint.	Egy hóra	1 frt 50 kr

Egyes szám ára 5 krajczár.
Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.
Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:
Kolozsvárt, Belközép-utcza 33-ik szám.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára **4** krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.
Reklám sora **1 forint.**
Bélyeg-illeték minden hirdetés után **30 kr.**

Hivatalos közlemények sora **5 forint.**
Nyilttéri czikkek garmond sora után **20 kr.** fizetendő.

Csapások.

Nem elég csapás nekünk az osztrák, a vetéseinket elverő jég, aszály, drótféreg, mübor, peronospora, nemzetiségi áskálódás, társadalmi korrupczió és széttagoló kasztszellem, — van nekünk még egy specziális csapásunk is: az évről-évre rémitő anyagi pusztulásokat okozó sok tüzvész, mely ugy látszik Magyarországon állandóan meghonosult. Mert sem Ausztria, sem Német-, Franczia-, Angol- és Olaszországban nem jegyez föl a statisztika egy évben sem anynyi tüzesetet, mint a mennyi magyar hazánkban előfordul. Mert hát nálunk még mindig áll az, hogy a tüzkár elleni biztositás nagyobb elterjedésével is, többnyire e nem biztositott legszegényebb emberek vesztik el mindenüket a tömeges tüzkároknál, melyek egy gondatlan vagy rosszakaratu ember vétke folytán százakat és ezreket tesznek tönkre.

Mikor megesnek a katasztrófák, a humanizmus számtalan módot szokott találni az emberi nyomor enyhitésére, de kevés esetben tudja megelőzni a kajokat, melynek sulyos sebeit a legjobb akarat mellett sem képes a társadalom egészen begyógyitani.

Két nagy országos intézkedés van folyamatban a tüzkárok elháritására és a csapások enyhitésére: az épitkezési szabályok és a tüzkár elleni biztositás. Az első intézkedés igen hézagos, a második igen laza, mert egyrészt az önkénytes tetszésre van bizva, másrészt pedig terhesnek tartják épp azok, akikre bizva van, hogy tessék nekik az előrelátással élni. Az épitkezési szabályok betartása, illetve meg nem tartása, sőt egészben való elhanyagoltatása szinte általános, községi önkormányzati bün, gyakran elöljárósági mulasztás, a mely végzetessé válik, ha a lakosságnál hiányzik a kellő érzék, az értelem, belátás, sőt a mód is, hogy a tüzveszély elháritását eredményező épitkezések történjenek, hogy az elháritatlan egyes tüzesetek tovább terjedésének meggátlására szolgáló tüzfalak és tüzmentes fedőanyagok használtassanak, — hogy a gyulékony anyagoknak a beltelkeken való összehalmozása mellőztessék. Vannak minderre szabályok, de az elöljáróságoknak kellene annyi belátással birniok, hogy a lakosság módjához és értelmiségéhez alkalmazva, a megfelelő szabályokat mégis érvényre juttassák, hogy a lakosságot e szabályok üdvös voltáról fölvilágositsák, mert valóságos átok gyanánt ismétlődik ujra, hogy a mig egy-egy község részben vagy egészben el nem pusztul, a lakosság vajmi keveset ad a tüzvész elháritására.

És csodálatos, annyi évente tüzeset folytán koldusbotra jutó család sorsa, annyi égbekiáltó nyomor, mely országunk oly számos községében a tüzvészből keletkezett: még mindig nem volt képes sem a népet, sem annak elöljáróit a jobb épitkezésre és óvatosságra megtanitani. Mit törődnek a mi vidéki községeink elöljáróságai a tüzrendőri szabályok szigoru érvényre juttatásával! Nekik eddigelé legfőbb s legfontosabb kötelességük volt a kormány jelöltjei mellett korteskedni, a főszolgabiró ur által a jegyző utján megparancsolt etetést, itatást és vesztegetést az utasitás szerint minden választásnál elvégezni, az ellenzéki elvü polgárokat üldözni és megrágalmazni, — de a közegészségi és tüzrendészeti preventiv rendszabályokkal az ördög sem törődött.

Pedig hát az utóbbi évtizedekben a tüzkár elleni biztositás tetemesen olcsóbb lett, de azért igen sok községünk e tekintetben ma is ott áll, a hol harmincz év előtt és a német ajku községeket kivéve, ma is csak olyan tüzfészkek, mintegy félszázad előtt. Az ilyen községekben a biztositó társulatok sem biztosithatnak oly olcsón, mint az e téren már jobban gondozott városokban.

Igy van ez országszerte és bátran ki lehet mondani, hogy egészen a hatóságok hanyagságára kell a baj okát visszavezetni és ha, mint történni szokott, az elöljáróság sem akarja a lakóságot messzebb menő intézkedésekkel terhelni, a tüzesetek az évek változatos időjárásaihoz képest hol gyakoriabbak, hol ritkábbak. De annyi világos, hogy a rosszul épült községekben egy-egy száraz évszak, vagy éppen száraz esztendő beálltával olyan rettenetes példák merülnek föl, hogy az épitkezési szabályok megállapitása és betartása immár szigoru országos intézkedést követel, mert a jól épült községekben a tüzkár elleni biztositás jelenlegi fejlettsége és a számos biztositó társulat között kifejlődó verseny folytán a biztositási dijak alacsonysága mellett csakis az erélyesebb intézkedések kellenek még, hogy a tüzkárok tömegessége és ezzel a folyton megujuló katasztrófák sorozata elhárittassék.

Thun gróf és a helyzet.

Budapest, május 17.

Az Ausztriával való kiegyezés ügye oly stagnációba jutott, mely az összes politikai köröket a legnagyobb mértékben lehangolja. Ami Thun grófot illeti, az ő helyzetét a nyelvtörvény kilátásba helyezett oktrojálása neheziti. De, mint bennünket teljesen megbizható forrásból értesitenek, Thun gróf mindaddig nem szándékozik ez irányban semmit sem tenni, mig a Magyarországgal való kiegyezés jobbra vagy balra el nem dől. Csak ezután lehet a belügyek alapos orvoslásához kezdeni. Az osztrákok hallani sem akarnak arról, hogy Thun a bankkérdésben Széll Kálmánnak engedményeket tegyen. Ebben az esetben nem csak a német ellenzék fordulna ellene, hanem saját többsége is cserben hagyná.

A Linzer Volksblatt tegnapi számában állitólag Ebenhoch dr. reischrathi képviselő tollából a Széll formuláról és a kiegyezési kérdések mai állapotáról a következőket irja: Ha Széll enged, akkor a mi kormányunk sikere, mely minden irányban megerősiti állását. Ha Magyarország nem enged és Thun megbukik a Széll-féle formula miatt, akkor ez oly tiszteletreméltó bukás lesz, a minőben még egy kabinetnek sem volt része. Bukásában Thun azoknak a szimpátiáját is elnyerné, kik eddig elenfelei voltak. Bukásában ő volna a legnépszerübb miniszterelnök, mert hisz bukását Magyarország iránt való merev magatartása okozná. Egyik utána következő kabinet sem merne a Széll-féle formulát megfelelő ellenszolgáltatás nélkül elfogadni. Minden kabinet, a mely ezt megtenné, elsöpörtetnék, mint a hogy a Thun-kabinetet elüzné a mostani többség (tehát az egész Ház), ha a mostani korrekt álláspontjáról letérne. — Azért is abbeli erős hiedelmünknek kell kifejezést adnunk, hogy a Thun-kabinet Magyarországnak nem fog engedni, követeléseihez ragaszkodni fog és a magyarok sóvárgásait energikusan vissza fogja utasitani.

Ez a hangulat dominálja egész Ausztriát, Thunnak tehát nincs egyéb hátra mint még erélyesebben, mint eddig kényszeriteni Széll Kálmánt, hogy engedményeket tegyen.

Az osztrákok ugyanis ugy itélik meg a helyzetet, hogy ha Thun most elbocsáttatnék, ez annyit jelentene. hogy az utánna következő miniszteriumnak engednie kell Magyarországgal szemben.

Ámde, bármit követeljenek Lajtán tul, Széll Kálmánt engedékenységre nem fogják rábirni már azért sem, mert a hatalmas többség, amely ma az ügyeket intézi oly frakczióra bomlanék, amelyeket az ő támogatására többé megnyerni nem lehetne. Lukács pénzügyminiszter tegnapi kihallgatását a magyar kormány e magatartásával hozzák kapcsolatba. Nagyon természetes tehát, hogy a pünkösd mások napján tartandó bécsi koronatanács elé feszült várakozással tekint az egész monarchia.

E közben a német ellenzéki pártok a nyelvtörvények oktrojálásának esetére szervezik a harczot. A pártok bizalmi férfiainak albizottsága ma d. e. tiz órakor egybegyült a képviselőházban, hogy közös programmot állapitsanak meg. A tárgyalások két napig tartanak. Pünkösdre tatán már közzé is teszik ezt a közös programmot.

Merénylet a bolgár fejedelem ellen.

Kerülő uton, a török és az orosz fővároson át terjed világgá az a hir, hogy Ferdinánd bolgár fejedelmet meg akarták gyilkolni. Ezt a titkot — ha ugyan minden részletében igaz — a hiradás szerint féltve őrizték s állitólag a merénylővel is meglepő enyhén bán el, csakhogy a nyilvánosság elé ne kerüljön a dolog.

Az előadott körülményekből itélve az ember, aki a fejedelem életére tört, egy egész szövetség megbizásából cselekedett, szóval összeesküvők táborából való.

A meglepő hir mihozzánk Pétervárról érkezett és részletei a következők:

A pétervári Russia czimü lap, amelynek diplomácziai körökből mindig komoly és megbizható tudósitásai szoktak lenni, Konstantinápolyból azt a hirt kapta, hogy Ferdinánd bolgár fejedelem ellen a maczedóniai ligának egy vezető embere merényletet követett el.

Ez a liga tudvalévőleg politikai okokból régóta haragot tart a bolgár kormányra és a fejedelemre. Bár Bulgáriában mindenki tudja, hogy a maczedón-szövetség emberei a legvégsőre is készek s a lapok sem titkolták, hogy valami összeesküvés készül, mégis minden nehézség nélkül hozzájuthat a liga egyik főembere, hogy a fejedelemmel szemtől-szembe kerüljön. Audenczíát kapott s a fejedelem egyedülmaradt vele.

Az audienczián történt a merénylet. A liga embere törrel akarta megölni a fejedelmet. De mikor ráfogta a gyilkoló szerszámot, Ferdinánd fejedelem segitségért kiáltott s a berohanó udvari nép idejekorán lefogta a merénylőt.

A gyilkolásra elszánt ember azonban még fenyegetődzött. Mikor már erős kézzel fogták, odakiáltotta a fejedelemnek, hogy véle még nem teszi ártalmatlanná a neki fent tőröket, s ha fogva tartja, mások ölik meg.

Ferdinánd fejedelem állitólag annyira megijedt ettől a fenyegetéstől, hogy a merénylő ellen inditandó vizsgálatnak ő maga vette elejét.

Gróf Széchenyi István levele.

Néhai id. *Groisz* Gusztáv, volt miniszteri tanácsos és Kolozsvár egykori főbirájának hátrahagyott iratai között sok értékes, s irodalmi és történelmi becsecsel biró okmányokat talált fel *Haller* Rezső kir. tanácsos ügyvédi kamarai elnök, a ki már az értékesebbeket fel is ajánlotta az ereklye muzeumnak, s most foglalkozik azok kiválasztásával.

Ugyancsak az elhunytnak hátrahagyott iratai közül való az a levél is, melyet gróf Széchenyi István 1858 november 6-ról Döblingből irt a Magyar Tudós Társaság igazgató-tanácsának, s a mely levél rendkivül érdekes korrajzi adalék, s egyben jellemző világot vet arra a viszonyra is, melyben az időben állott egymással *Ferencz* József osztrák császár és Magyarország.

Ezt a becses okmányt ugyancsak Haller Rezső kir. tanácsos ur szivességéből egész terjedelmében az alábbiakban közöljük, felhiva arra külön is az olvasók figyelmét.

A levél igy szól:

„Tekintetes Magyar Tudós Társaság!

A legczifrább szavaknak sincs hitele ott, hol tények bizonyitanak ellenkezőt. Hogy kormányunk mostani rendszere a magyar nemzetiség igényeivel és érdekeivel szemközt áll, azt a legvakabb is észreveheti. Nemzetiségünk pedig nékünk magyaroknak becsesebb, mint a föld bármely kincse, sőt életünk. A magyar romok közt a nemzetnek eléggé nem bámulható életerején kivül, szeplőtlen már majdnem csupán az Academia mutat arra, miszerint nemzetünk kioltva még nincs.

S most ezen utolsó igazán magyar intézet is ki legyen sarkából forgatva? fájdalom, igen; mert hiszen az academiai alapszabályok minap leérkezett megváltoztatása, legalább saját lelki szemem előtt, nem egyéb és nem kevesebb, mint oly dőfés, mely könynyen halálra vezet.

Kimagyarázhatlan lelki kinoktól gyötörve, egészen elvérzett szivvel, félig temetve, ily aggasztó körülmények közt kérdem: vajjon, mit tegyek? Éu, a Magyar Akadémia tekintetében én mit miveljek, ki dicső elődeink utmutatását hü kegyelettel felfogván, szerencsés voltam 1825. évben ujra és sikerrel megpenditeni honi nyelvünk magasbra állitását, sikerrel mondom és jobb sikerrel, mint ők, mert a mély felfogás ugyan sajátuk, de nekem elégséges pénzvagyon is jutott osztályrészül, mely nélkül fájdalom! — legmagasztosabb is oly gyakran parlagon hever.

Hallgassak-e midőn tapasztalni vagyok kénytelen, hogy azon nemes csira eltiportatik, mely tényezőként szinte arra vala szolgálandó: miszerint a magyar, kinek életrevalóságát, tavaszi korát halálos kinjai és jelen veszedelmei közt is még ezer jelenet bizonyitja, sajátszerüleg minden veszedelmeiből kibontakozva, az emberiség diszére az osztrák birodalom legbiztosabb talpkövét, a fejedelmi szék rendithetlen sarkalatát képezze, alkossa? Kérdem: még föl se jajduljak, mikor látni vagyok kénytelen én, kinek baja nem a homályos, de az igen is tiszta és minden ámitás nélküli látás, hogy dicső fejedelmi családunk, mint valami baligézet által félrevezetve, népeink épen legéletrevalóbbját, mely fiatalságánál és *letörülhetlen*)* zománczánál fogva legdicsőbb kifejlésre képes, nemcsak kellő figyelemre nem méltatja, sőt azt sajátságaiból kivetköztetni, elzsibbasztani engedi és ekkép ugyszólván saját maga alatt vágja el a fát!

A tkns akadémiára bizni az ügy eldöntését, a mennyiben alapitói állásomnál fogva ahhoz nekem is van szólásom — noha a legnagyobb tisztelettel viseltetem mind testületileg, mind egyénileg iránta — nem kivánom, nem akarom, nem fogom. Mert mig fejem vállam közt áll, velőm el nem olvad és szemem világát a halál nem oltja ki: mindaddig arról, mihez jogom van minden tanácsot szivesen és köszönettel fogadván, utoljára is bizony csak saját magam fogok határozni.

S ugyan is:

Én ugy vagyok meggyőződve, hogy fölséges urunk, a fénykörülsugárzott Ferencz József császár elébb-utóbb, de elvégre bizonyosan átfogja látni, hogy a czélba vett amalgamizatiója és németesitése a közbirodalmi népeknek, nem egyéb, mint a mostani államférfiak észficzamitott theoriája és keserü önmistificatio, hogy számos, talán legtöbb népei, ha egyszer zivatarra kelnek az idők — mi alkalmasint nem fog késni — kifelé gravitálnak. Mig a magyarnak nincs e világon rokona, nincs más hazája, mint a négy folyam közti és három hegy alatti alkotmányos paradicsoma: ehhez képest a magyar jóllétét, szerencséjét, boldogságát egyedül dynastialis és törvényes királyának védpaizsa alatt remélheti, keresheti, lelheti és hogy ennél fogva a fölséges Császár nemcsak nem fogja türni, ha majd egyszer a legközelebbi sükertelen kisérletek az állam részéről, melyek az összes közbirodalmat a legproblematicusabb helyzetbe sülyesztik, kellőleg felvilágositandják lelkét és untatni kezdik legmagasabb uri kedélyét . . . . . nemcsak nem fogja türni, mondom, ha majd ezen idő beáll, — miről én sehogy sem tudok kétkedni — hogy azon nemzetet gyengitsék, gyilkolják, olvasszák, melylyel lovagi fejedelem, kit szeret, madarat fogathat és mely érte, ha kifejlésének, becsülésének, dicsőségének nem engedi utját állani, sőt ily kincseknek hü pártolója, utolsó csepp vérét kiontani mindig kész volt és mai nap is minden pillanatban kész volna és kész is lesz.

Én azt szeretem hinni: fiatal fejedelmünk ha látni és hallani akar és egyedül saját velejének tanácsát követendi s egyedül saját szivének sugallata után indul — bizony mondom! — Magyarország tekintetében még Corvin dicső korát is homályba állitandja.

Igy látván a jövendőt, bizván a mennyei végzésben, mely nemzeteket, valamint fejedelmeket is hibáikért büntet ugyan, de valamint lelkes népeket meggyilkolni nem enged, ugy tiszta erényü uralkodókat is elvégre bizonyosan legvilágosb malasztjával megáld: én — mi személyemet s alapitói jogomat illeti — a megváltoztatott alapszabályokat, melyekkel kezdettől fogva végig legkevésbé sem tudok megbarátkozni, ha nincs menekülés, s azokat parancsként csakugyan el kell fogadni — vérző szivvel, de lecsépelhetlen kedélylyel, minden legkisebb megjegyzés nélkül elfogadom.

Egyszersmind azonban ünnepélyes óvást teszek, hogy a *„justum ac ternacem propositi virum“* dicső elve szerint én a haza oltárára tett áldozatomnak kamatját, azon pillanattól kezdve fizetni nem fogom, ha tapasztalni volnék kénytelen, hogy adományom *de facto* — mert hiszen szép szavakra és igéretekre én nem adok semmit — s más vágásba szorittatnék, mint a mely a magyar académia eredeti czéljával megegyez és mely nemzet és fejedelem közti törvény által megerősitvén, föl is szenteltetett. Mely szándékom szerint tudom örököseim is becsületesen és hiven eljárandanak. Mikor aztán ezer szomoru eset, bizodalom és minden jó remény daczára, tán még be is következnék: én valamint örököseim — az alapító levél értelmében járulékunkat a megmérgezett académiától elvonván, valami más hazai czélra forditandjuk, mely czéll azonban saját magunk tüzendjük ki, e foglalatosságtól mindenkit mást határozottan felmentvén — és e tekintben magunkat csak anyagi erőnek fogjuk megadni.

Felső-Döbling, November 6-án 1858.

Gróf Széchenyi István.

*) *Az általam használt irásban:* **kettétörhetlen.**

Mátyás király házáról.

Az „Ellenzék“ május 13-iki számában, *„Mátyás király háza“* czim alatt egy czikket közöl a belügyminiszter „rideg paragraphusai“ ellen, mert nem hagyta helyben a városi közgyülésnek azon határozatát, melylyel ezt a házat önköltségén kijavitsa és berendezze (sőt azutánra is a fenntartás költségeit ő maga hordozza) s örök időkre az Erdélyi Kárpát Egyesületnek ajándékozza.

Czikkiró azon elméleti tételt állitja fel, hogy Mátyás király háza nem olyan törzsvagyon, mint a többi. Ezt nem lehet *hasznosan gyümölcsöztetni* (miként elmésen megjegyzi esetleg *pálinkát mérni benne)*, hanem csak elajándékozni a Kárpát Egyesületnek, mely aztán szabadon használhatja saját czéljaira; elhelyezheti ott igazgatóságát, kezelő személyzetét stb.

A közgyülési határozat igy szól: „1848—512 sz. Mátyás király születés házát a szobor felállitás alkalmával tartandó erdélyi néprajz kiállitásra és azután egy erd. táj és néprajzi muzeum számára; nemkülönben a muzeum és az Erd. Kárpát Egy. igazgatóságának és kezelőségének czéljaira az Erd. Kárpát Egyesületnek átadja azzal a hozzáadással, hogy az épület jókarban tartásáról a város tartozik gondoskodni.“

Ez már nem derogál Mátyás király nagy szellemének, mert mások gyümölcsöztetik hasznosan.

Hát én alulirt kénytelen vagyok a czikkiró megrovását, melyet kellő óvatossággal mindenütt csak a *belügyi kormány* és nem a belügyminiszter ur ellen intéz, magamra venni; mert azt a törzs vagyon elidegenitést, mely Kolozsvár városára legalább 50—60 ezer frt tőke apadást és ki nem számitható mellék terheket hárit, én *fellebbeztem meg*, két izben a belügyminiszter urhoz. Minő indokok alapján tettem, bizonyitékul közreadom mindkettőt, azok közlését kérvén:

I.

Nagyméltóságu Belügyminiszter Ur!
Kegyelmes Uram!

Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1898. deczember 28-án megkezdett és folyó évi január 2-án, s következő napjain folytatólag tartott közgyülésén 512. sz. alatt hozott határozata ellen, mint a törvényhatósági bizottságnak tagja felebbezést jelentvén be, ezt következőkben *indokolom:*

Ismeretes Nagyméltóságod előtt Kolozsvár szab. kir. város azon nyomorult pénzügyi helyzete, a mely azt eredményezi, hogy még a legszükségesebb alkotásokat és a rendes évi kiadás tetemes részét is kölcsönökből kénytelen fedezni.

Midőn a város ilyen helyzetben van, a legszigorubb takarékosság elve kellene, hogy szem előtt tartassék, ugy a tanács, mint a Törvényhatósági Bizottság által.

E helyett azonban a Tanács előterjesztésére a Törvényhatósági Bizottság többsége a rendes évi budget keretén kivül folytonosan ujabb meg ujabb alkotásokon töri fejét és minden közgyülésen több ezereket igénylő ujabb kiadások megszavazását eszközlik elannyira, hogy ma holnap a város tartozásainak kamatjai és törlesztési részletei a polgárok nyakába elviselhetetlen terhet zuditanak.

Ily körülmények között a városi törvényhatósági bizottságnak az lenne főkötelessége, hogy a város meglevő értékeit minél jobban hasznositsa; de arra, hogy a város meglevő törzsvagyonát, vagy annak hasznait örök időkre elajándékozza, gondolnia sem volna szabad.

Daczára a fenforgó siralmas pénzügyi viszonyoknak, a törvényhatósági bizottság sérelmes határozatában azt mondotta ki, hogy a város tulajdonát képező Mátyás király születési házát, melynek házilag való restaurálását egy korábbi közgyülésen elhatározta volt, felszereli és azt használat végett örökidőkre az Erdélyrészi Kárpát Egyesületnek engedi át táj- és néprajzi kiállitás és muzeum elhelyezésére.

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Ezen határozat valósággal azt teszi, hogy Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága a város tulajdonát képező, s jelenleg körülbelől 15 osztr. frtot érő ingatlannak használatáról az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület javára egy jövöben alkotandó állitólagos gyüjtemény elhelyezése tekintetéből örökre lemond, sőt még rá költ a restaurálásra és a muzeum czéljaira szükséges felszerelésekre, vagy 20.000 frtot, azaz huszezer frtot, s azután átengedi örökhasználatra a Kárpátegyesületnek.

Nem füzöm tovább a dolgot és csak azt vagyok bátor még felemliteni, hogy a dolog annál sérelmesebb, mert hogy azon restaurálás és berendezés mibe kerül, az megállapitva nem lett, s ennél fogva a törvényhatósági bizottság sérelmes határozatában oly valamit ajándékoz az Erdélyi-Kárpát-egyesületnek, melynek pénzbeli értékét ma kiszámitani sem tudja.

És teszi ezt akkor, mikor a városi hivatalok nagy része ma is bérházakban van elhelyezve.

Még csak azt emlitve fel, hogy a Mátyás király születési háza ha restaurláltatik, legkevesebb 10 szobát foglal magában s igy nagy a valószinüség, hogy abból legfennebb 2—3 szoba szolgálna a voltaképpeni muzeumi tárgyak elhelyezésére, a többi pedig valaki részére sine cura lakást biztositana.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Azt kérdem, ha vajjon szabad-e a város siralmas pénzügyi helyzetében, melyet közelebbről Nagyméltóságod is méltán kárhoztatott, ily nagyértékü vagyont egy bizonytalan jövendőbeli czélért előre ajándékozni?

Minthogy én azon véleményben vagyok, hogy ily ajándékozást a város pénzügyi helyzete nem enged meg, tisztelettel kérem Nagyméltóságodat:

Kegyeskedjék Kolozsvár sz. kir. város Törvényhatósági Bizottságának fentjelzett és a város közönségére káros határozatát megsemmisiteni.

Tisztelettel:

Somodi István s. k.
városi törvényhatósági bizottsági tag.

II.

Nagyméltóságu Belügyminiszter Ur!
Kegyelmes Uram!

Kolozsvár szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1899. évi február 28-án és folytatólag márczius 1-én tartott közgyülésében 21—1899. közgyülési sz. alatt hozott azon határozat ellen, melylyel elrendelte, hogy a Mátyás király születésházában az Erdélyrészi Kárpát-Egylet által berendezendő muzeum felszerelésére, butorzat, világitás és csatornázás czéljaira 25.000 frt kölcsönt vesz fel és pedig a legkönnyebben hozzáférhető városi regale kötvények tökéiből megfelelő összegnek eladása által, — benyujtom ezen

felebbezést:

Tekintettel arra, hogy a városi közgyülésnek 512—898. sz. a. hozott azon határozata, melylyel kimondotta volt, hogy Mátyás király születési házát restaurálás után az Erdélyi Kárpát-Egyletnek adja etnografiiai kiállitás rendezésére és azután örök időre etnografiai muzeum elhelyezésére, még nem jogerős, mert az ezen határozat ellen beadott felebbezésem fölött a Nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszterium még nem határozott; ennélfogva a városi közgyülésnek nem volt joga a muzeumnak való berendezésre ujabb költségeket megszavazni akkor, midőn az ajándékozás iránti határozata még jóváhagyva nem lett.

Egyátalán, ha elismerem is, hogy egy muzeum felállitása nagyon szép és magasabb rendü közmüvelődési szükséglet, ki kell mondanom azt is, hogy Kolozsvár város a jelenlegi nagy szükségletei mellett arra, hogy azt egyedül felállitsa anyagi erővel nem bir, kivált, ha azt is figyelembe vesszük, hogy ezen város adóssága a 4 és fél millió forintot már is meghaladja s jövedelme oly kevés, hogy a legszükségesebb kiadásokat is részben kölcsönnel fedezni kénytelen. Midőn a város ily szorult anyagi viszonyokkal küzd, akkor nem szabad és a legnagyobb könnyelmüség és nagyzási hóbort egy jelenleg 20—25 ezer forintot érő objectumot, azon kikötésel, hogy azt alaposan restauráltatja, saját költségén berendezteti, azután is a fenntartási költségeket hordozza, oda ajándékozni egy különben, megengedem szép, de nem szükséges czélra, mert ez voltaképen azt teszi, hogy 50.000 frtot áldoz a város oly czélra, melyet a közszükség nem követel.

Ilyen határozatot egy ötletszerü inditványból minden előkészület és költség számitás nélkül hozni, a legnagyobb könnyelmüség.

Higgadt megfontolással állitom, Nagyméltóságu Miniszter Ur, hogy ekkora ujabb terhet Kolozsvár város polgársága idegen segitség, országos gyüjtések, alapitványok szerzése nélkül nem bir meg.

Ilyen ajándékozás és költségvetésünk ujabb megterheltetése akkor történik, mikor különböző hivatalaink, pl. árvaszék, adóhivatal, számvevőség stb. bérházakban vannak elhelyezve és előre látható, hogy a ház javitására és a muzeum berendezésére most megszavazott 25.000 frt sem lenne a belső berendezésre a muzeum czéljaira elégséges, hanem csak kezdete a további áldozatoknak.

Érzem, Kegyelmes Uram, azt, hogy nem kellemes helyzet a mesterséges eszközökkel népszerüvé tett hangzatos eszmékkel szemben állást foglalni. Én azonban ugy jelen esetben, valamint eddig is többször nem a közhangulat helyeslésének megnyerésére, hanem városom közérdekének hüséges szolgálatára törekedtem és törekszem s ettől vezéreltetve, alázattal kérem Nagyméltóságodat:

Méltóztassék Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága 21—899. sz. határozatának azon részét, melylyel a dicső emlékü Mátyás király születésházának helyreállitásán felül még ethnografiai muzeum czéljaira való berendezésére is költséget szavazott meg, megsemmisiteni.

Mély tisztelettel lévén

Kolozsvárt, 1899. márczius 16-án

alázatos szolgája:

Somodi István s. k.
ügyvéd, városi törvh. bizotts. tag.

*

Nincs okom felterjesztésemből semmit visszavonni, engem nem hazafias frázisok, hanem a polgárság érdekeinek védelme vezetett.

Menjen ki czikkiró ur p. o. a külvárosokba, s tekintsen szét, hogy ott legalább minden 4-ik 5-ik házon rajta áll: *eladó*. A főutczák emeletes házainál is végére járhat: hány épült *kölcsön pénzből*. A szegényedés rohamosan terjed — növekedő adók és adósságok terheinek természetes következése gyanánt.

Ily elszegényedett várost nem szabad erejét meghaladó áldozatokra hajszolni, hogy *egyedül* oldjon meg *országos* feladatokat.

Ezt igyekeztem felebbezéseimmel megakadályozni.

A város jelenlegi szerencsétlen pénzügyi viszonyai között mindenkinek kötelessége a könnyelmü gazdálkodás ellen küzdeni, mely a volt kormányrendszernek maradványaképpen, Kolozsvár városát a biztos vagyoni bukás felé vezeti.

Somodi István.

Egyleti élet.

A kolozsvári Állat Védő-Egyesület vasárnap f. hó 14-én tatotta a városháza nagytermében évi rendes közgyülését kissé elkésve a közbe jött akadályok miatt. Dr. Széchy Károlyné elnök helyett, ki kettős gyásza és gyengélkedése miatt nem vehetett részt s a második alelnöknő távollétében koltói gróf Teleki László elnökölt. Elnöklő gróf szép beszéddel nyitja meg a gyülés és vázolja az egylet mult évi történetét. Azután a titkár és pénztárnok tették meg jelentéseiket. Az egylet jelenlegi vagyona 1388 frtot tesz ki.

A főkapitányi hivatalból 5 rendőr lett jutalomra érdemesitve, mint a kik a legtöbbeket tettek az állatvédelem terén. Mindegyik 5—5 frt jutalomban részesült.

Ezután felolvassa az elnök Dr. Széchy Károlyné szép levelét, a melyben lemond az elnökségről. A közgyülés a legnagyobb részvéttel és sajnálattal veszi tudomásul buzgó Elnökének elvesztését. Gróf Teleki inditványára a Á. V. E. megalakitása s felvirágoztatása érdekében szerzett elévülhetlen érdemei elismeréséül a gyülés Széchy Károlynét örökös tiszteletbeli elnökké választja. Hasonlókép általános helyesléssel acceptálta a gyülés Virányi István pénztárnok ajánlatát, hogy „Széchyné-Lorenz Josephine“ névre egy 200 frtos alapitványt tegyen az egylet, a kamatjai évenként jutalmul osztassék ki egy oly egyénnek a tanuló ifjuság köréből, ki az állatvédelem terén a legtöbb buzgóságot fejti ki. Elnök egy 4 tagu bizottságot kér fel dr. Széchy Károlynét, örökös tiszteletbeli elnöknőt a gyülés eme határozatairól értesiteni.

Az egylet uj elnökévé egyhangulag özv. br. Bánffy Zoltánné lett megválasztva, kinél szintén négy tagu bizottság tisztelgett. — Harmadik alelnök dr. Pisztóry Mórné lett. Végre a gyülés elnöklő gróf inditványára az egylet „Állat védelem“ czimü lapjának szerkesztését Bányai fiatal hirlap irónak átadni határozza 300 korona tiszteletdij mellett. Több targy nem lévén, a közgyülés gr. Teleki éltetésével szétoszlott.

*

Meghivó. Folyó hó 23-án d. e. 11 órakor tartandó igazgató választmányi ülésen az igazgató választmány tagjait és ugyancsak folyó hó 23-án d. u. 3 órakor tartandó közgyülésre az egylet tagjait a vármegyeház kistermében az elnökség megbizásából van szerencsém meghivni.

A Marosvásárhelyi Verseny Egylet és Urlovar szövetkezet titkára.

Mulatság.

Az első majális. Az idei tavaszi első majálisa a nyomdászoké volt, mely a m. szombaton folyt le. A majálist honvéd és czigány zenekarral a gyönyörüen feldiszitett lövöldében rendezték, villany világitás mellett. A majálison szép számu közönség vett részt, melynek soraiban szerkesztők, hirlap irók, nyomda tulajdonosok s a közélet számos jelese volt jelen. Az erkölcsi siker teljes volt, azonban miután a majálist a rendezőség a nyomdászok zászlójának javára rendeze, a kik tisztelet jegyeik kiváltása czimén a czél eléréséhez hozzájárulni kivánnak, azok a rendező bizottság pénztárnokához kéretnek küldeményeiket intézni.

Kritika
a szinház egy évi müködéséről.

(Czikksorozat.)

II.

Az első czikk csupa elvi kérdésekkel foglalkozott; a tulajdonképeni „*Kritika*“ csak ezután következik.

* * *

Tegyünk fel három kérdést.

Első kérdés: Megfelelt-e a kolozsvári Nemzeti Szinház minden tekintetben a lefolyt egy év alatt annak a feladatnak, melyre hivatva van? Általánosságban válaszolva a kérdésre: *nem.*

Második kérdés: Produkált-e a kolozsvári Nemzeti Szinház az év folyama alatt olyan dolgokat, a melyek a szinháznak becsületére váltak. Feleletünk: *igen.*

Harmadik kérdés: Produkált-e olyan dolgokat, a melyeknek a kolozsvári Nemzeti Szinházban helye nincs. Feleletünk: *igen.*

Erre a három kérdésre kell megadnunk a részletes feleletet.

* * *

Az első kérdés általános részeért nem fogjuk zaklatni a szinház vezetőségét.

Mi is a kolozsvári Nemzeti Szinház feladata? Oh, sokat hangoztatott frázisok! A szép, jó és nemes irány kultiválása! A magyar drámairodalom fejlesztése! A nemzeti missió! Csupa ideális czél. Ilyen sokat nem kivánunk. Ezeknek a czéloknak mind megfelelni nem lehet. Ha csak fele valósul: tapsolunk. Ezért mondtuk a czikk elején, hogy az általános szempont bővebb tárgyalását mellőzzük.

De lássuk az aránylagost!

Erre csak ugy vethetünk némi világot, csak ugy vehetjük kritika alá, ha elősoroljuk: mit csináltak a vállalkozó igazgatók?

Messze ne menjünk: 10 év épen elég.

Oh, szegény vállalkozó igazgatók! Első sorban is: *Ditrói Mór.*

Mit is dolgozott ő vállalkozó igazgató korában? A többek közt abban a mániában is szenvedett szegény, hogy *szivében szent lelkesedéssel a magyar drámairodalmat ápolta.*

Egyszer eszébe jutott, hogy nap-nap után *csupa magyar darabot adasson. 58 napig tartott ez,* mely idő alatt csupa magyar szerzők müvei kerültek előadásra. Ez volt a „*Magyar-cziklus*“. Nem lesz érdektelen, ha ideigtatjuk, miből állott:

Abonyi Lajos: Magduska öröksége.
Almási Tihamér: Két év multán.
Bartha Miklós: Melanie.
Bartók Lajos: A méhek.
Berczik Árpád: Közügyek.
Csepreghy Ferencz: A sárga csikó. Piros bugyelláris.
Csiky Gergely: A nagyratermett.
Czakó Zsigmond: A kalmár és tengerész.
Ditrói Mór: Szeresd a hazát!
Dobsa Lajos: Szent István király.
Dóczi Lajos: A csók. Vegyes párok.
Gaál József: A peleskei notárius.
Gabányi Árpád: Az apósok.
Gerő Károly: Az uzsai gyöngy.
Hugó Károly: Báró és bankár.
Járó Kelő: A fogadás.
Jókai Mór: Milton. Az aranyember. Szigetvári vértanuk.
Katona József: Bánk-bán.
Kisfaludy Károly: A pártütők.
Klárné Ilka: Az árendás zsidó.
Lukácsi Sándor: A vöröshaju.
Madách Imre: Csák végnapjai
Murai Károly: Huszárszerelem. Virágfakadás.
K. *Papp* Miklós: Judit asszony.
Rákosi Jenő: Magdolna.
Szász Gerő: Rolandné.
Szécsi Ferencz: Bál után.
Szigeti József: A vén bakkancsos és fia a huszár. A nagyralátó. Viola.
Szigligeti Ede: Világ ura. A szökött katona. Két pisztoly. A csikós. A czigány.
Tábori Róbert: Ildikó.
Toldy István: Jó hazafiak.
Tóth Ede: A falu rossza.
Tóth Kálmán: Dobó Katicza.
Vahot Imre: Huszárcsiny.
Váradi Antal: Hun utódok.
Vidor Pál: Ingyenélők.
Vörösmarty Mihály: Marót bán.
Bornemissza Károly: A gyermekkirályné.
Erkel Ferencz: A névtelen hősök.
Hegyi Béla: Pepita.
Konti József: Királyfogás. A suhancz.
Megyeri Dezső: Katonás kisasszony.
Simon Kálmán: Páros szöktetés.

Ez még nem volt elég. Egy izben csinált „*Jókai-cziklus*“-t, máskor meg „*Csiky-cziklus*“-t és előadatta a két magyar iró összes szinpadi munkáit.

Szinrehozta *Madách* Imre darabjait: *Mózes*-t, *Csák végnapjai*-t, a *Férfi és nő*-t és végül ezek koronájául az *Ember tragediája*-t, olyan fénynyel és költséggel, mely páratlan az egész országban.

Megcsinálta azt, a mit sehol sem kiséreltek meg: a „*Shakspere-cziklus*“-t, melynek folyamán következő darabokat adták elé 20 estén:

Lear király,
Makranczos hölgy.
Hamlet.
A hogy tetszik.
A velenczei kalmár.
Coriolanus.
Vizkereszt,
Macbeth.
Tévedések játéka.
Romeo és Julia.
Julius Caesar.
Téli rege.
Windsori vig nők.
Othello,
Antonius és Cleopatra.
III. Richárd.
A két veronai ifju.
Szent-Iványéji álom.

Lám, ilyen dolgokat produkált Ditrói Mór! És ezzel egyszersmint örök időkre beirta nevét nemcsak a kolozsvári szinház történetébe, hanem az egész magyar szinészetébe is, melyért ennyi lelkesedéssel, szeretettel és sikerrel alig fáradozott valaki.

* * *

Ditróit *Megyeri* Dezső váltotta fel 1896. május elsején a millenium évében, a mikor Vigszinház ugy a kolozsvári, valamint a vidék csaknem minden számbavehető szinészét szerződtette.

Neki tehát nagy, igen nagy nehézségekkel kellett megküzdenie, hogy jónevü elődjének nyomába léphessen. De mégis leküzdötte a nehézségeket, mert az ő két évi müködése alatt is sok nevezetes sikere volt a kolozsvári Nemzeti Szinháznak. Hogy mik voltak ezek a sikerek, arról szóljon azon czikknek nehány passusa, a mit 1898. ápril. 30-ikán irtunk az ő regime-jéről:

„Megyeri reportoárjának tulnyomó részét a *komolyabb irányu darabok képezték.* A népszinmü és a szinmü dominálta a müsort. *A népszinmüelőadások tekintetében az ő igazgatása alatt a szinház fölébe emelkedett minden vidéki szinháznak.*

Ennek oka az, hogy Megyeri kitünő népszinmü-társulatot szervezett és népszinmü-énekesnőt nevelt a kolozsvári szinháznak, mely ennek évek óta hiányában állott. Igy volt lehetséges, hogy a *Gyimesi vadvirág* egyetlen év leforgása alatt *25 előadást* ért meg, mig Budapesten egy év alatt *50-et.* S pedig Budapestnek félmillió lakósa, Kolozsvárnak pedig félszázezer sincsen Az *Ördög mátkája* 4 hónap alatt *10-szer* került szinre. Sok népszinmüelőadás fölötte állott a Népszinháznak is. Ezen kivül *Tóth* Ede, *Csepreghy, Szigligeti, Szigeti, Lukácsi, Almási, Rátkay,* szóval összes népszinmüiróink jó darabjai 2—3-szor kerültek szinre évente, ugy hogy a népszinmüelőadások tekintélyes részét képezték a müsornak.“

* * *

Jövő czikkünkben ezen két igazgató müködésének müvészeti eredményeit fogjuk összehasonlitani a jelenlegivel.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 18.

— **Püspöki beigtatás.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület állandó igazgatótanácsa főtiszteletü dr. *Bartók György* erdélyi ev ref. püspöknek ünnepélyes beigtatása folyó évi május hó

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1899. Május 18.

Hilary.

— A „*Tövisek és narancsvirágok*“ szerzőjétől. —

Angolból forditotta: **AMICA.**

IV.

(Folytatás,) (8)

— Tánczoljak? — és ismétlé. Nem; fáradt vagyok. Pihenni fogok és ön keressen más tánczosnét.

Sir Archi kénytelen volt az elutasitást elfogadni és Hiláry leült a szobának egyik szegeletébe, azon elhatározással, hogy ott várakozik, mig Carlisle Lajos oda megy.

Vajjon oda megy? Hiláry tudta, hogy ő szép, de tudta, hogy kedvese büszke volt. — De hát mit tett ő? — Csak Sir Archival tánczolt és az kevesebb volt a semminél előtte, ámbár az szerette őtet és örömmel tette volna Clonmore urnőjévé.

A kis csoportok egyenként oszlani kezdtek és eltüntek. Lady Kilmore Graham ezredessel a kártya-asztalokhoz ment; Lady Ardean a szalonba vonult. A fiatalok a tánczterembe mentek.

Csak egy magas dragonyos tiszt volt ott egy kövér szőke szépségnek udvarolva és Carlisle a zongorán levő kótákat lapozva. A Dragonyos tiszt és a társa csak hamar észre vették, hogy *de trop* voltak, mert az ezredes karját nyujtotta a társának és kérte, hogy nézzék meg együtt a képtárt.

Végre Hiláry és Lajos egyedül voltak. A leány reá nézett, de az ugy tett, mintha nem látta volna, ámbár a szive sebesebben dobogott.

— Carlisle százados!

Az édes hangra hirtelen megfordult, mintha a Hiláry jelenlétéről nem lett volna tudomása és csudálkozott, hogy őtet ott találja.

— Nairne kisasszony szólott? — kérdé, hideg udvariassággal.

— Igen; de ön olyan messze van tőlem, hogy nem hallhatja a hangomat.

— Félnék a Sir Archi helyét elfoglalni, ha közelebb mennék.

— Soh' se' gondoljon a Sir Archi helyével. Foglalja el a saját helyét, — válaszolá a leány.

És az ifju egy kissé közelebb ment.

— Milyen szomoruak voltak az ön dalának a szavai! — kezdi Hiláry. És éppen ugy énekelte, mintha átérezte volna.

— Minden szavát átéreztem, — volt a mogorva válasz. Nem, én nem vagyok az egyedüli férfi, kinek élete tökrement.

— Ki az, a kiért ezt mondja? — kérdi Hiláry szeliden.

— Maga! — volt a válasz. Maga egy férfiszivvel üzött játékot.

— Nem tettem azt, — mondja Hiláry komolyan és könnyes szemekkel. Oh Carlisle, hogy képes nekem azt mondani? Azért, mert Sir Archival tánczoltam és beszéltem?

— Nem tehetek róla — volt a bünbánó válasz.

Szánom és bánom, a mit mondtam. És gyülölöm magamat. Én egy féltékeny bolond vagyok; de Hiláry, én magát oly kimondhatatlanul szeretem!

— A szerelem féltékenynyé teszi az embereket, féltékenynyé és zsémbesekké és haragosokká? — kérdi a leány. Maga nagyon haragos volt velem szemben és semmiért.

— Maga egy angyal, — kiáltja az ifju és én — én annak az ellentéte vagyok! Hiláry, én ma este olyan szerencsétlen voltam! Szerettem volna elszaladni, megölni magamat és mindent megtenni, ami a legkétségbeesettebb és legvakmerőbb.

— És miért?

Carlisle közelebb ment hozzá. És minden lépéssel, mit feléje tett, az aranyos fő lejjebb hajlott; a kezében levő virágokkal babrált és az arczán levő gyenge pir mind sötétebb lett, mig a szép arcz bibor szint váltott.

— Ön kegyetlen szavakat énekelt, — mondá és hangja a legédesebb zene volt az ifju előtt.

Hiláry nehány sort idézott futó mosolylyal és mély sohajjal.

— A szeme azt mondta — folytatá, — hogy nekem énekelt. Hát én szivtelen flirt vagyok? — Hiszen én egész életemben soha sem flirtoltam. Azt sem tudom, hogy miképpen kell azt tenni.

Az ifju gyönyörrel nézett le rcá, karjai kinyiltak, mintha a keblére kivánta volna ölelni.

— Én nem vádolom magát a flirtolással. Ha flirt lett volna, nem tudtam volna szeretni. Még a „flirt“ szót is gyülölöm.

— Ugy hát miért választotta azt a dalt? Tudtam, hogy reám értette.

Miért? Mert őrült vagyok! — volt a válasz.

Ha elgondolom, hogy egy leány szép arcza miatt elveszitsem az eszemet.

— És nem leány miatt? — kérdi Hiláry.

— A leány és az arcza egy előttem, — válaszolta az ifju. Én meg vagyok róla győződve, hogy soha egy férfi sem szeretett ugy nőt, a hogy én szeretem magát. Oh, Hiláry, szerelmem, édes mindenem, hát nincs szava hozzám.

A mint a boldog szeretők ott állottak, az aranyos fő az ifju keblén nyugodva és annak a karjai által átölelve, a Lady Marira való gondolat nem zavarta meg őket.

— Én nem tehetek róla, hogy olyan féltékeny vagyok, — mondja Carlisle, egy idő mulva, imádással nézve le a leányra. Nem azért, mintha nem biznám magába; de Hiláry, drágám, én érezni akarom, hogy maga az enyém. Ha egyszer hozzám lenne kötve, nem lennék féltékeny, — édes angyalom, ha a feleségem volna, nem lennék féltékeny.

Hiláry felemelte az arczát hozzá és a virágok kihullottak a kezéből.

— A felesége! Oh, Lajos, mi a maga kuzinjáról, Lady Mariról megfeledkeztük!

— Nem, én nem feleltettem el őtet; bár eltudnám felejteni. De Hiláry, azt rendbe hozza. Megmondom neki, hogy magát szeretem.

— De a nagynéném és Lady Ardean azt mondták, hogy maguk jegyek és haragudtak reám, a miért oly gyakran tánczoltam magával, tevé utána Hiláry panaszosan.

— Nem Hiláry; én magán kivül soha senkinek egy szót nem szóltam szerelemről. És ők ösmerhetnék a helyzetet. Én egy szóval sem kötöttem le magamat hozzá. Azt hiszem, hogy a szüleink igazitották el egymásközt.

— Én magam alig vagyok képes megérteni még most is, hogy miért tették azt, ha csak nem azért, mert Lady Mari gazdag és nekem nincs semmim. Homályosan értésemre jutott annyi, hogy az ő pénze enyém kellett volna, hogy legyen és a szülök e házasság által akarták azt rendbe hozni; de nekem nem kell az a pénz.

— Sohasem látta őtet? Sohasem beszélt vele erről az eljegyzésről? — kérdi Hiláry.

— Láttam-e? — Igen mi többször találkoztunk; de e házasság tárgyát sohasem emlitettük. Az a fogalmam, hogy ő reám várakozik. — Hiláry, tudja-e, hogy ő két esztendővel idősebb nálamnál és nagyon komoly. Ő alig nevet; de nagyon jószivü. Azt hiszem, hogy ha elmennék hozzá és megmondanám neki, hogy mennyire szeretem magát, ő helyeselné a választásomat.

— Gondolja, hogy ő szereti magát? — kérdi Hiláry aggályosan.

— Hogy szeretne? Egy kamasznak kell, hogy tekintsen. Képtelen gondolat volt az egész!

— És az ő viselkedése egészen tisztességes? — kérdi a leány nagyon komolyan.

És ez volt a válasz:

— Igen, egészen tisztességes. Ha én magamat egy szóval lekötöttem volna hozzá, az nagy külömbség volna. De nem tettem. Oly szabad vagyok maga után járni és magamát megnyerni, a milyen szabad maga. Az egész életemet feláldozzam-e egy öreg ember, vagy két öreg ember szeszélyéért? Bizonnyal nem! Ebben az egészben csak az az egy dolog bosszant, hogy Lady Mari iránti tiszteletből titkunkat nem szabad elárulni, mig ő az országba vissza nem tér. Ő most utazik. Blakenéval, a nagy utazóval, Keleten volt. Bizonyos, hogy a hirlapok tudatják mihelyt visszatérnek. Akkor felkeresem őtet és elmondom neki az egész igazságot és akkor, drágám, vissza jövök magához és büszke leszek megmutatni az egész világnak, hogy milyen kincset nyertem meg. Titkunkat addig nem tudathatom. Kuzinomnak a történetemet én tőlem kell meghallani és nem idegenektől.

— Igaza van, — mondja Hiláry. De Lajos, én azt gondolom, hogy mások nagyon megfognak haragudni — tudom, hogy a nagynéném és Lady Ardean megharagusznak.

— Ők azt várják magától, hogy nagy házasságot csináljon?

(Folytatása következik.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

26-án, d. e. 10 órakor lesz Kolozsvárt Belfarkas-utczai ref. templomban a következő programmal:

1. Gyülekezeti ének. 2. Karének. Előadja a kolozsvári Dalkör. 3, Ima. Tartja Molnár Albert theol. tanár. 4. Igtató beszéd. Tartja Antal Gábor, dunántuli ref. püspök. 6. Karének. Előadja a Kolozsvári dalkör. 7. Az uj püspök eskütétele s felavatása. 8. Az esperesi kar éneke: Jövel Szent-lélek Ur Isten. 9. Beköszöntő beszéd. Tartja dr. Bartók György ref. püspük. 10 Gyülekezeti ének.

*

Ugyanaz nap d. u. 2 órakor, Nagy Gábor, vendéglős kerti helyiségében, (főtér Bánffy-palota) a beigtatott püspök tiszteletére diszebéd rendeztetik.

Résztvenni szándékozók, f. évi május hó 24-én d. u. 5 óráig, az ig. tanács titkári hivatalában, (belkirály-u. 43. földszint) jelentkezhetnek, hol a ebédjegyek kiválthatók. Teriték ára 3 frt 50 kr..

— **Gyászünnepély.** Az erdélyi ev. ref. egyházkerület állandó igazgató tanácsa tudatja, hogy néhai Szász Domokos-nak, az erdélyi ev. ref. egyházkerület b. e. püspökének emlékezetére folyó évi május hó 25-én, d. e. 10 órakor Kolozsvárt, a belfarkas-utczai ref. templomban Gyászünnepély lesz a következő programmal: 1 Gyülekezeti ének. 2. Karének. Előadja a ref. egyházi vegyeskar. 3. Gyászima. Tartja: dr. Bartók György. erd. ref. püspök. 4. Karének. Elöadja: a földész énekkar. 5. Gyáss-beszéd. Tartja: Kenessey Béla, theol. igazgató. 6. Gyülekezeti ének.

— **Városi közgyülés.** Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága ma délután kezdte meg rendes közgyülését, a melyen igen sok fontos ügy felett kell, hogy határozzanak a városatyák. Ezzel kapcsolatban meg kell róvnunk azt az eljárást, hogy a közgyülési meghivókat oly későn kézbesitik, hogy a bizottsági tagoknak absolute nem marad idejök arra, hogy a közgyülést megelőzőleg az egyes tárgyakat megbeszéljék, a mi pedig nagyon is a közügy kárára esik. Mindenesetre jó lesz, ha a polgármester ur segit e bajon, mert igen sokan panaszolnak e miatt a városatyák közül.

— **A sétatér ügye.** A sétatér kezelését tudvalevőleg egy bizottság intézi. Ennek Groisz G. volt az elnöke, a ki elhalálozván, helyét a városi közgyülés többsége Feilitzsch báróval töltötte be. A nemes báró megválasztása előtt kijelentette, hogy az uj állást nem fogja elfogadni és ugy látszik, hogy következetes marad e kijelentéséhez, mert a sétatéren mi sem mutat arra, — mintha kezelését valaki intézné. Pedig különösen a Bánffy-kertben folyó épitkezésekre való tekintettel sok teendő volna. A miatt az épitkezés miatt ugyanis sokat szenved a sétatért látogató közönség és nincs senki, a ki e részben egy kis rendet tartana. Szeretnök tudni, hogy kit kell ezért felelőssé tenni.

— **A választók összeirása.** A választók összeirására kiküldött bizottságok most vannak működésben. Emlitettük, hogy e bizottságok kiküldésénél a pártorthodoxia milyen szembetünő alakban érvényesült. Nincs az országban egyetlen hely, kivéve a hires Nyitramegyét, a melyben hasonló történt volna pl. Nagyváradon, az orthodox liberalismus e Mekkájában tudomást vettek a „törvény, jog és igazság“ hármas jelszava által megkivánt változásnak a szükségéről és bár ott a 48-as párt a kormánypárt mellett elenyésző csekélységet képez, mégis egyik összeiró küldöttség elnökeül függetlenségi párti férfiut választottak. Ám az, hogy Kolozsvárt ezzel homlokegyenest ellenkező történt, az csak arra adhat impulsust, hogy a választó polgárság minél élesebb ellenőrzéssel kisérje az összeirási munkálatokat. Erre ezennel fel is hivjuk polgártársainkat. Különösen a külvárosok földmivelő gazdáinak ajánljuk figyelmébe, — hogy látogassanak el a ker. kapitányi hivatalokba és követeljék a választók névsorába leendő felvételüket. Most inkább van rá idejük, mint a reclamatiók idején, *juliusban*, mikor a mezei dolog teljesen elvonja őket az ilyesmitől. Igyekezzenek tehát most megvédni jogaikat.

— **Beteg tábla-birák.** A kolozsvári kir. itélő tábla birái közül kettő fekszik betegen. Mihályi Béla és Hosszu László táblai birák betegek. Ugy a beteg birák collegái, mint a velök érintkező jogkereső közönség mélyen fájlalják a két derék biró betegségét, mely előreláthatólag is, hosszabb időre viszszatartja őket a közszolgálattól.

— **Esküdtszék Kolozsvárt.** Jövő évben tudvalevően életbe lép az uj bünvádi perrendtartás, a mely a büntények egy jelentékeny része felett az itélkezést a szakbiróságokról az esküdtszékekre ruházza. A kolozsvári törvényszék is esküdtszékkel lesz összekötve. Ehez képest gondoskodni kell megfelelő helyiségről, a hol az esküdtszék, mely minden év szeptemberében kezdi meg müködését és csoportonként tiz-tiz napra be osztva, május végéig functionál, majd ülésezni fog. Ilyenül, mint értesülünk, az igazságügyi kormány a Redoute nagy termét szemelte ki. Egyelőre tehát itt, a vigalmak helyén tartatnának a komoly esküdtszéki tanácskozások. Reméljük azonban, hogy az igazságügyi kormány most már még inkább szükségét érzi az igazságügyi palota felépitésének, a minek további halogatása valóban nem volna indokolt. Egyébiránt az uj esküdtszéktagjainak névsorát részint a törvényhatóság bizottság és a kir. törvényszék küldöttjeiből alakult vegyes bizottság állitja össze. A törvényhatósági bizottság még e hóban megválasztja az ő bizalmi embereit.

— **Felsőbb leányok ünnepélye.** Kédves ünnepet rendezett a vigadó nagytermében, a Mária Dorothea egylet javára, de Gerandó Antonina igazgató fáradhatatlan s figyelmével minden részletre kiterjedő vezetése alatt a felsőbb leányiskola növendék társasága.

Az ünnepélyt az önképző-kör énekkara nyitotta meg, mely után Weisz Irén olvasta fel gondosan kidolgozott évi jelentését.

Megyeri Dezsőnek egy kedvesen megirt dialogját Kuhn Edit és Megyeri Zsófi negyedik *a)* osztálybeli növendékek adták elő rendkivül ügyesen. Különösen Megyeri Zsófika aratott zajos elismerést és tapsot.

Bocskor Etelka zongora játékával nagy tetszést aratott. Veress Etelka Petőfi Sándortól szavalt szépen egy költeményt.

Ezután egy kis szindarabot játszott Sipos Irén, Kiss Margit, Havas Lujza, Schwarz Aranka, Veres Margit, Schönberg Hilda zajos tetszést aratva. Az utóbbi különösen ügyes volt.

A két negyedik osztály karénekét, mit Pataky Vilmos vezetett, a közönség tapssal honorálta.

Weisz Ila *a)* osztálybeli növendék ügyes monologot adott elé, Bors Ilka szépen zongorázott. A müsor első részét Weisz Irén szavalata zárta be. Ábrányi Emiltől a „Koldus“ czimü verset szavalta. E növendékben sok kiváló tulajdonság öszpontosul, erről titkári jelentéséből is, szavallatából is meggyőződtünk. Érzéssel, megfelelő hangsulyozással és kitünő szinezéssel szavalt.

A második rész első pontja egy kardal volt, mit az V és VI. oszt. növendékek igen szépen énekeltek.

Azután Solti Felice Tóth Kálmán gyöngyvirág czimü versét szavalta el. Szavallata is „gyöngy“ volt.

A VIII. pont volt egy kis vigjáték. Sikerrel szerepeltek benne Pákey Edit, Farkas Anna, Megyery Lenke, Nappendruck Mariska, Györke Mariska, Kuhn Edit.

A vigjáték után Rettegi Margit zongorázott igen szépen. Brávuros játékával zajos tetszést vivott ki magának.

Murai Károlynak uj nevelőnő czimü szindarabját a IV. oszt, növendékeiből Biró Ida, Ákoncz Ilona, Boross Ella, Csányi Mariska, Ferenczi Sárika, Blasek Julia, Philipson Leontin, Lukács Edit, Makray Lili játszták szép sikerrel.

Utánna Gyulai Ilona V. növendék zongora játékában gyönyörködött a hallgatóság.

Az önképzőkör énekkarának népdalait megujrázta a közönség.

A müsor XVIII. pontja rekesztette be a kedves előadást, melyet zsufolt ház élvezett végig. A kiváló igazgatónő nagyon lekötelezte a közönséget azzal, hogy ily változatos és gazdag müsorral oly sikerült ünnepélyt rendezett. A közremüködött növendékek szülői is hálával viseltetnek a kitünő igazgatónő iránt. Nem kis dicséretet érdemel Pataky Vilmos zenetanár, ki semmi fáradtságot nem kimélt, hogy növendékei sikert arathassanak.

— **Bicziklisták figyelmébe.** Miután a miniszter helybehagyta Kolozsvár városának a kerékpár-adóról alkotott szabályrendeletét, a kerékpáradó ez évi **Julius hó 1-én** életbe fog lépni. A Tanács figyelmezteti az érdekelt közönséget, hogy kerékpárjaikat az adó kivetése czéljából, a városi adóhivatalnál ez évi **Junius hó 1-ig** bejelenteni el ne mulasszák.

Tájékozásul megemlitjük, hogy a kerékpáradó egy-egy naptári évre minden egyes kerékpár után **12** koronában állapittatott meg, mely összeg a szabályrendelet értelmében minden év Február hó 15-ig bezárólag a városi adóhivatalnál befizetendő.

A folyó évre kivételesen, a hátralevő félévi időtartamra, a kerékpáradó minden egyes kerékpár után 6 koronában állapittatik meg, mely összeg ez évi **Augusztus 15-ig** bezárólag az adóhivatalnál befizetendő.

A kerékpáradó befizetésének igazolásául a városi adóhivatal minden dij nélkül számozott bádogjegyet ad ki, mely a kerékpárra akként illesztendő, hogy az könnyen észrevehető legyen.

E bádogjegyet a kerékpárról eltávolitani nem szabad, s ha az elvész vagy elromlik, a helyett a városi adóhivatal a jegy költségének megtéritése mellett uj jegyet szolgáltat ki.

Városi jövedék csonkitást követ el és a meg röviditett vagy megrövidités veszélyének kitett adón felül 50 koronáig terjedhető pénzbirsággal sujtatik:

a) aki kerékpárt tart és azt bejelenteni elmulasztja; d) a ki kerékpárját eltitkolja, vagy hamis kerékpárjegyet használ.

A városi rendőrség tisztviselő közegeinek joguk van minden jegy nélkül kerékpározót megállitani s őt az illető évre esedékes adó megfizetésének igazolására felszólitani.

Bővebb tájékozást a kerékpáradó tárgyában alkotott szabélyrendelet nyujt, melynek nyomtatott példányai a városi levéltárban haphatók.

— **Iskolások — tanulmányuton.** Most az iskolai év vége felé a kolozsvári közép és szakiskolák növendékeivel kisebb nagyobb tanulmányutakat tétetnek. Tegnap este érkeztek haza az unitárius főiskola növendékei Marosujvárról, a hol a hires sóbányát tekintették meg. Ugyancsak tegnap este 9 órai vonattal utaztak el tanáraik vezetése alatt az ev. ref. főiskola növendékei, a kik a Brassó- és Háromszékmegye nevezetességeit nézik meg. Este 8 órakor az ifjuság hosszu sorokban zászlójuk alatt s trombitaszó mellett vonult ki az indóházhoz, a hol nagy élénkséget idézett fel a nagy és vidám diáksereg. Ma reggel a hat órai gyorsvonattal pedig a tanitónőképző-intézet két felsöbb osztályának növendékei *Henrich József* igazgató, s több tanitónő vezetése alatt Dévára utaztak. E helyen megtekintik a várat s az ottani társiskolát, majd Vajda-Hunyadra és Petrozsényba rándulnak át, s az ott lévő vasgyárat és kőszénbányákat fogják meglátogatni.

— **A „Magyar Polgár“ és az Igazság.** Abból az alkalomból, hogy Dr. barátunk a hétfői esküdtszéki verdikt „5 igen“-jéről irt czikkében felemlitett egy 13 év előtti analog esetet, a „M. P.“ — mely pedig tegnapra egészen más természetü közleményt igért egy, hasábján napvilágot látott *seperatum votum*-hoz füzött, csillag alatti megjegyzésében — hosszadalmas és kemény leczkét tart nekünk az — igazságról. Hogy mennyi jogosultsággal teszi ezt, arra elég felemlitenünk, hogy a tegnapi „megrovási kaland“ a következő ténybeli valótlanságokat tartalmazza:

1-ször. A 13 év előtti analog esetben egy strohman nyomdászt szerepeltet, holott ilyen abban nem szerepelt; vádlottak Septimiu Albini, a „Tribuna“ főmunkatársa és Slaviciu, a főszerkesztő voltak;

2-or. Azt irja, hogy a vádlottak egy magyar és egy román védővel jelentek meg, pedig csak vádlottak egyikének, Albini Septiminek volt egy magyar ügyvéd személyében védője, Slaviciu személyesen védekezett.

3-or. Ugy tünteti fel az E. M. K. E. illető tisztviselőjének a kérdéses perben való szereplését, mint a mi a jelenvolt összes „magyar urak“ rokonszenvével találkozott. Pedig egyebek közt az a tény, hogy a védőként szereplő titkár a visszavetési jog gyakorlása közben a kolozsvári közélet több kiváló tagját visszautasitotta, már akkor recensust keltett.

Nó hát mikor a tények tekintetében ez az igazság ilyen vakmerő elferditésével találkozunk a „M. P.“ részéről, feleslegesnek tartjuk a további polemiát. Hanem egyet nem hallgathatunk el. Azt t. i., hogy a „M. P.“ jelzett közleményében szerepelt védő ügyvédnek, a kolozsvári ügyvédi kar egy volt tisztes tagjának olyan szerep imputáltatik, a mely, mint törvénybe ütköző, fegyelmi vétséget képez. Tudni kell, hogy ez az ügyvéd egy időben a „M. P.“ szerkesztője volt. Igen válságos helyzetben és nagy áldozatot hozva, vállalta el a szerkesztést. És a „M. P.“, csak hogy ez az óta nagygyá lett államférfiu-tényét minél fényesebbnek tüntesse fel, — nem átalja azt a szegény öreg urat ekként meggyanusitani. Nincs szavunk ahoz a felfogáshoz, a mely az ilyesmit megengedhetőnek tartja és ezzel összeegyeztethetőnek véli az igazság érzetből való leczke-adást. Annyit azonban mondunk, hogy ez nem *a mi izlésünk*. x.

— **Záporeső.** Ma déli 12 órakor roppant zápor eső volt. A zápor annyira megnövelte az utczák folyó árkait, hogy a csatornák viznyelőin nem fért be a leömlött roppant tömeg s e miatt néhol egész tavak keletkeztek. A zápor félóra hosszat tartott, melyet azóta d. u. 3 óráig csendes eső követ.

— **Böckel bácsi 70 éves.** Csak a napokban vettünk hirt arról, hogy Szabó Samu, a kolozsvári honvéd-egylet elnöke betöltötte 70 évét. Csaknem vele egyidejüleg a régi honvédek tisztes gárdájának egy másik derék tagja Böckel Károly is 70 éves lett. A jó öreg Böckel bácsit a nevezetes alkalomból sokan keresték fel szivélyes gratulatióikkal, s családja tagjai szükebb körben kedves ovatióban részesitették a jó öreget, akinek 70 évéhez még sok továbbit kivánunk.

— **Turista és tanulmányuti kirándulás.** A kolozsvári m. kir. állami tanitóképző intézet növendékei részére 1899. évi május hónap 20—23 napján tanulmányi és turisztikai kirándulást tervez. E kirándulás sorrendje ez:

Május 20-án.

Reggel 5 órakor Kolozsvárról, Teleken Turon keresztül a Tordai hasadékba, Mészkőn keresztül, tovább utazás. Este beszállásolás Sinfalván, Várfalván és Rákoson.

Május 21-én.

Reggel 5—6 óráig gyülekezés a várfalvai hidnál. A várfalvai elektromos telep megtekintése 8 órakor indulás Bőréven keresztül Torczkóra s a Székely-kőre. Délután Toroczkónak s környékének megtekintése s a viseletnek és népszokásoknak megfigyelése. Este beszállásolás.

Május 22.

Reggel 5 órakor indulás Toroczkó-Szt. Györgyön keresztük Nagy-Enyedre. Utközben a szentgyörgyi várromnak s egyéb nevezetességek megtekintése. Gyertyános, Vládházán, Nyirmezőn és Felenyeden keresztül megérkezés Nagy-Enyedre. A nevezetességek megtekintése után d. u. indulás Marosujvárra. Maros Ujvárt elszállásolás.

Május 23.

Délelőtt a fürdők, a sóbányák s egyéb nevezetességek megtekintése. D. u. 3 órakor a vasuton indulás Kolozsvárra.

A kirándulásban 100 növendék vesz részt. A kirándulókat Orbok mór igazgató és öt tanácsos kiséri. Velük mennek dr. Vikár és dr. Hermann tanárok, kik utközben adatokat gyüjtenek. A növendékek hangszerekkel utaznak, utközben hanyversenyeket rendeznek, társaságuk mulattatására. Mindenütt nagy vendég szeretettel készülnek a kirándulókat fogadni

— **A nyomor netovábbja.** Láng Adolf kolozsvári czipész-mester két keze munkájával kereste kenyerét. A szorgalmas munkás már korábban elvesztette egyik szeme világát. Négy évvel ezelőtt örök éjszaka borult a másik szemére is. A szegény ember teljes vakságában nem tud mozdulni, nem tud keresni. Nincs annyija, hogy a mindennapiát megkeresse. Nincs annyija, a miből száraz kenyeret vegyen. Folyamodott a városhoz, onnan kap havi 2 frtot, mond két forintot. Folyamodott a jótékony nőegylethez, annak most nincs pénze ily borzasztó nyomor enyhitésere. Ismét a városhoz kérelmezett, ott azt mondták, kimerült a szegény-alap. Budapestre óhajtana menni a szegény világtalan; azt mondják, ha operáltatná a szemeit, egy kis derengő világosságot még is csak kapna. A szegény világtalan ember neje arra kéri az igazi emberbarátokat, hogy Külmagyar-utcza 57. sz. lakásán sziveskedjenek megköszönni borzasztó helyzetéről és segiteni rajta. Az iparos-egylet figyelmét is felhivjuk e szegény ember állapotára s kérdezzük: nem lehetne-e az iparosok aggmenháza alapjának immár tekintélyes jövedelméből e szegény világtalan ember sorsán havi nehány frt segélylyel enyhiteni? Mikor arra törekszünk, hogy a jövendő nyomoruságát enyhitsük, nem szabad engedni, hogy éhen haljanak az olyanok, a kik a munkában lettek szerencsétlenekké.

Gyászrovat.

Temetés. Gyerővásárhelyi Kaló Péter agg honvédet, kinek elhaltáról megemlékeztünk, tegnap helyezték örök nyugalomra. Temetésén sokan jelentek meg a volt honvéd régi bajtársai közül. Azonkivül testületileg jelent meg a tüzoltó-egylet, a melynek javára az elhalt nagyobb hagyományt rendelt végrendeletileg.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék“ táviratai, telefon tudósitásai és sürgöny-levelei.)

Választási mozgalom.

Budapest, máj. 18.

Goldis János a csékei választókerület országgyülési képviselője püspökké választatása folytán a megüresedett mandátumot tudvalevőleg Beöthy Ákosnak ajánlották fel. A csékei szabadelvüpárti választók táviratilag ujból felszólitották Beöthyt a jelöltség elfogadására, de Beöthy levelet irt a párt elnökének, a kivel tudatta, hogy a jelöltséget nem fogadja el. A csékei választók körében most két jelöltet is emlegetnek, Széll Ignácz belügyminiszteri államtitkárt és Szunyogh Szabolcs volt országgyülési képviselőt.

Sztrájkoló munkások a miniszternél.

Budapest, máj. 18.

A diósgyöri állami vas- és aczélgyár kovács munkásai, mintegy 120-an a napokban a munkát beszüntették, mert az igazgatóság a munkabért a kedvezőtlen üzem miatt leszállitotta. A sztrájkoló munkások ma küldöttséget menesztettek Lukács László pénzügyminiszterhez, a kinek elpanaszolták mostoha helyzetüket. A miniszter a munkásoknak megigérte, hogyha munkába állnak, panaszaik orvosolva lesznek. A munkások még ma hazautaznak és holnap mindnyájan ismét munkába állanak.

Gyilkosság.

Budapest, máj. 18.

Temesvárról sürgönyzik, hogy Oraviczán Hoterlán Vazul czipész mesterember éjfélkor rálesett Trauttman József gépész mérnökre, a kit a több méter magas vasuti bevágásba lelökött.

Ezután a bevágásba lemászva, a vértócsában eszméletlenül fekvő áldozatához sietett és kifosztotta mindenéből.

Miután rablását bevégezte, az áldozatát felhurczolta s a sinekre fektette.

A pályaőr hajnalban rátalált, s azonnal a kórházba vitette.

A gyilkos reggel a gyilkosság szinhelyén maradt kalapjáért visszatért, de ekkor már csendőrök várták, a kik azonnal letartóztatták.

A mérnök állapota reménytelen.

Tömeges katonaszökés.

Budapest, május 18.

Vazlin román községből jelentik, hogy a szomszédos dobrováczi fegyházba kirendelt katonák közül ötvenen, köztük több altiszt, a szolgálatot otthagyták és lőszerrel ellátva a közeli erdőkbe menekültek. A tömeges szökés oka eddig még kideritve nincs. A szökevények kézrekeritésére egy lovas századot és két század vadászkatonát küldtek ki. A fegyházban visszamaradt nehányt őr tartja fenn a rendet.

Sikkasztás.

Budapest, május 18.

Jászvárosból irják a „Kel, Ért.“-nek, hogy az ottani egyetem hirneves tanára Vizanti Andrai, volt minister és szenátor nagyobb összeg elsikkasztása után megszökött. Az eset annál kinosabb feitünést kelt egész Romániában, mert a sikkasztó a román politikai és táradalmi életben már évek óta igen előkelő szerepet játszott, daczára annak, hogy már régibb idő óta gyanakodtak rá és vádolták is, hogy tisztességtelen üzelmekben részt vesz. Vizanti a jászvárosi nemzeti szinház pénzügyeit is kezelte és itt követte el a sikkasztást. Névtelen feljelentés folytán a vizsgálóbiró megvizsgálta a pénztárt és csakhamar konstatálhatta, hogy Vizanti a szinház részére kiutalványozott 25000 frank állami szubvencziót felvette, de a pénztárba nem szolgáltatta be. Azonkivül felvett 13400 frankot, a melyet szintén saját czéljaira forditott. A sikkasztó már május 6. óta van szökésben; miután felesége megtagadta azon kérését, hogy a pénz visszafizetésére hozományából 5000 francot adjon át neki, Brailába utazott, hogy barátaitól a pénzt megszerezze, de fáradozása hiában való volt és visszatért Jászvárosba, hogy külföldi utlevelet szerezzen. Feleségének különben kijelentette, hogy nincs bátorsága az öngyilkosságra s azért külföldre menekül. Azt hiszik, hogy Budapesten tartozkodik.

Országgyülès.

Budapest, május 18.

A képviselőházban az uj ülés szak megnyiltával ma megtörténtek a választások.

Az alelnöki állásra Tallián Béla kapott 166, Dániel Gábor 149, Györy Elek 16 szavazatot.

Igy alelnököknek ujra meg lettek választva: Tallián Béla és Dániel Gábor.

Háznagynak megválasztatott Csávossy Béla.

Jegyzőknek a régiek.

A választások után Széll azt inditványozta, hogy a Ház junius 2-ig ne tartson ülést.

Elfogadtatott.

Ugron Gábor sürgősen interpellált, hogy Montenegró Oroszország által képviselteti magát a hágai béke kongresszuson, holott Montenegrónak ott nincs szavazata.

Ilyen módon nem szabad ezt jogszokássá tenni.

Egyben keserüen emlékezett meg, hogy a béketárgyalás idején, épen az orosz kormány megfosztja alkotmányától a harmadfél milliónyi finn népet.

Széll miniszterelnök az interpellácziára nem felelt.

Ünnepély Debreczenben.

Budapest, május 18.

Debreczenben junius 4-én a 48-49-iki országgyülés helyt emlék-táblával fogják megörökiteni.

Az ünnepélyen Kossuth Ferensz és Madarász József is részt fognak venni.

A magyar nyelv ellen.

Brassó, május 18.

A mai városi közgyülésen hosszu és heves vita után 64 szóval 27 ellen elvetették a magyarok ama inditványát, hogy a jegyzőkönyv nyelve magyar legyen.

Főszerkesztő:
BARTHA MIKLÓS.
Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Mérlegképes könyvelő
Magyar-Német levelező
a délutáni órákra foglalkozást keres.
Szives ajánlatok „*Könyvelő*“ jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Sz. 2056—1899 465. 1—2.

Faeladási hirdetmény.

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó hidegszamosi és reketói erdőgondnokságok erdeiben az 1899. évtől kezdődőleg évenkint termelendő és az 1900. évtől kezdődőleg a hidegszamosi faraktárba beszállitandó fenyö-rönkfaanyagnak öt évre szóló eladása illetve megvétele és a hidegszamosi kincstári gözfürész bérbeadása illetve bérbevétele iránt a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság irodájában 1899. évi junius hó 15-én délelött 11 órakor nyilvános árverés fog tartatni.

Az eladás tárgyát képező évi mintegy 14.000 m³ famennyiség köbméterenkénti kikiáltási ára:

1) a 16 — bezárólag 24 cm. — felső átmérővel biró fenyő rönkökért 3 frt 50 kr.

2) a 25 cm. és vastagabb felső átmérővel biró fenyö-rönkökért 4 frt 75 kr.

A gözfürész után fizetendö évi haszonbér 3000 frt.

Bánatpénz 7500 frt.

Az ajánlat csak irásbeli lehet, utó, avagy oly ajánlatok, a melyekben a megállapitott feltételektől eltérő kikötések foglaltatnak, figyelembe nem vétetnek.

Az irásbeli zárt ajánlatokban kiteendő, hogy ajánlattevő a tárgyalás alapját képező általános árverési, valamint a részletes szerződési feltételeket ismeri és annak bizonyitására, hogy magát azoknak föltétlenül aláveti, ugy az általános árverési feltételek — mint a részletes szerződési feltételek is ajánlattevő által közjegyző elött külön-külön aláirandók.

Az árverési általános és szerződési feltételek a földmivelésügyi m. kir. ministerium erdészeti főosztályában, a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóságnál s a fentnevezett két erdőgondnokságnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Ugyanakkor az ajánlatok helyes szerkesztésére és a bánatpénz letételére nézve felvilágositás adatik.

Kolozsvárt, 1899 év május hó.

M. kir. erdőigazgatóság.

Sz. 2650—899 459. 2—2.

Árverési hirdetmény.

A Csucsa községi iskola 24·95 kat. hold kiterjedésü erdejében található és hivatalosan 1348 tömörköbméterre becsült bükk fatömeg **folyó évi május hó 23-án d. e. 11 órakor** nyilvános árverésen elfog adatni alólirt hivatalában.

Kikiáltási ár 1213 frt 20 kr.

Bánatpénz 121 frt 32 kr.

Árverési feltételek megtekinthetők a bhunyadi járási főszolgabirói hivatalban, vagy járási főerdősznél.

A járási főszolgabirótól.

B.-Hunyadon, 1899. Május hó 13-án.

Kertész,
főszolgabiró.

311—1899. 464. 1—1.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a bécsi es kir. kereskedelmi kir. törvényszék 1897 évi 181, 767 számu végzése következtében dr Vinter Géza ügyvéd által képviselt Ph. Mayfarth és trsa czég javára Szarka Sándor és neje ellen 280 forint 60 kr. és jár. erejéig 1898. évi február hó 14-én foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 658 frtra becsült szekér, lovak, takarmány stb. álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kolozsvár vidéki kir. járásbiróság 1898 évi 1993 p. és V. 114. sz. végzése folytán 280 frt 60 kr. tőke-követelés, ennek 1897. évi augusztus hó 15. napjától járó 6% kamatai 300 frt 60 krnak 1896 deczember hó 28-tól járó 6% és eddig összesen 43 forint 12 krban biróilag már megállapitott költségek erejéig Bodonkut községében az adósok házánál leendő eszközlésére 1899 évi m á j u s hó 19-ik napjának délelőtt 8 órája határidőül kitüzetik, és ahhoz venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, — hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107—108. §§-sa értelmében a legtöbbet igérőnek, beesáron alól is eladatni fognak.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz 108. §. értelmében ezek javára is elrendelt tik.

Kelt Kolozsvárt, 1899 évi április hó 30. napján.

Lörinczi Károly.
kir. bir. vghjtó.

Van szerencsém a n. érd. közönség becses tudomására hozni, hogy **Nagyhid utcza 3 szám alatt** Kolozsvárt ezidő szerint **legszebb mintákkal dusan berendezett**

szobafestő és mázoló-üzletet

nyitottam. Elvállalok minden e szakmába vágó munkát, u. m. **szobák, lépcső-házak, disztermek és templomok festését** a legszakszerübb kivitelben s a legjutányosabb árban.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek.

Midőn mindezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, kérem kegyes pártfogásukat, szives rendelésöket várva maradok

Kiváló tisztelettel

Keresztes Aladár,
szobafestő és mázoló

394. 6—0

Használjon ön fegyverkereket!

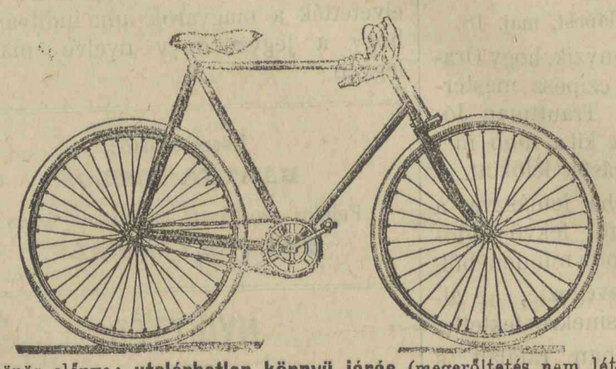

Különös előnye: **utolérhetlen könnyü járás** (megerőltetés nem létezik.)

Steyeri fegyvergyár, a világ legnagyobb kerékpárgyára.

335. 5—6. Árjegyzék ingyen és bérmentve!

Magyarországi vezérügynökség: **Kann és Heller czégnél Budapest.**

Képviselet és raktár: **Tauffer Ferencz utóda Kolozsvárt.**

Értesités!

Arról értesültem, hogy három évtizeden át a legnagyobb közmegelégedésre működő és a legdisztingváltabb izlést is kielégitő butorraktárban és műhelyemben ügyeim rendezéséhez szükséges rövid szünetet többen, **kenyérszerzésre irányuló roszindulatu koholmányokkal** ama hiresztelésekre használták fel, hogy e **régi 30 éves működésem teréről végleg visszaléptem,** nyugalomba vonultam, dolgozni már teljesen képtelen vagyok, munkát többé fel sem vállalok. Minthogy kiváló izlésemről és pedans munkámról külföldön elismert nevemet megrontani másképen — pl. **versenymunkával** — nem voltak képesek, mindezt csak azért hiresztelték és hiresztelik ma is, hogy helybeli és vidéki régi vevőim, a kik mindenkor kizárólag engemet voltak kegyesek becses megrendelésükkel kitüntetni, üzletemből e szünet alatt elszokjanak.

Éppen ezért az igazságnak, előkelő v vőimnek és a magam önérzetének tartozom e **tendentiózus rágalmak dementálásával.** A mit tetek is tenni ama tiszteletteljes kérés által, — hogy sziveskedjenek személyesen meggyőződni egy próbarendelés által az összes állitások ellenkezőjéről — mely alkalommal befog bizonyosodni, hogy képes vagyok pedanteria, pontosság, tisztaság, tartósság, izlés jutányosság tekintetében versenyezni a hazai és külföldi legelőkelőbb czégekkel éppen ugy, mint eddig, sőt nyugodt lelkiismerettel állithatom, hogy ezentul még sokkal inkább.

Azonban nehogy félreértessem. Nem dicsekvésképen teszem ezt az ajánlatot, hanem a félrevezetett nyilvánosság felvilágositásul.

Ezek után van szerencsém jól ismert czégemet ismét nagyrabecsült jóindulatukba ajánlani, különösen uj **berendezések, garniturák** kibővitése, bevonása, mindennemü **javitása, átalakitása,** vagy becserélése tekintetéből. Ugyszintén bátorkodom felhivni becses figyelmüket uj, vagy régi butorokat **„moly mentesitő“ preparatumomra,** melylyel több évi módositás után a legbiztosabb eredményt értem el.

Becses megrendelésüket kérve maradok kiváló tisztelettel

415. 4—* **Duchony János és fia.**

Káhán Nátán Samu

szesz nagykereskedő likör- és rumgyáros a Temesvári „Gyártelep“ sörfőzdéjének erdélyrészi főraktára

Kolozsvárt, Belközép-utcza 21. szám.

Telefon 77. szám.

A városi pótadó bérletében történt bérlő változás következtében kötelességemnek tartom az italmérő urakat minden félreértés kikerülése végett tisztelettel tudatni, miszerint a már hét év óta Belközép-utcza **21.** szám alatt fennálló

szesz nagykereskedést, likör- és rum-gyárt

jóval megnagyobbitva továbbra is fentartom, a hol is a szeszes és édesitett italok megadózva lesznek kiszolgálva, ugy, hogy t. vevőimnek az italok megadóztatásával semmi dolguk nem lesz, valamint ezen megadóztatás, illetve kiszolgálás eltekintve a mennyiség nagyságára a legkisebb mennyiségtől a legnagyobbig fog eszközöltetni, a már ismert kitünő minőségben és szolid árak mellett!

Hogy igen tisztelt vevőimet mindenféle italokkal elláthassam, sikerült az általános jó hirnévnek és közkedveltségnek örvendő Temesvári Gyártelep sörfőzdéjének erdélyrészi

kizárólagos eladási jogot megnyernem,

mely által azon kellemes helyzetben jutván, hogy t. vevőimet naponta friss töltésü és eredeti palaczkozott valamint hordó sörrel elláthatom a legkedvezőbb árak mellett.

Törekvésem oda fog irányulni, hogy nagyrabecsült vevőimet ezentul is a legkedvezőbb előnyökben részesithessem.

Az eddig irántam tanusitott bizalmukat továbbra is szabad legyen reménylenem

Kitünő tisztelettel

Káhán Nátán Samu.

Megrendelések a következő táv-beszélőkön is eszközölhetők: Saját üzlet Unió-utcza 12. szám távb. 421. Saját üzlet nagy-utczai vámház. távb. 224. Rozenfeld Mihály Széky-palota ávb. 416. Kolb Adolf Lázár utcza 21. távb. 265. Magyar király kávéház Külmonostor-u. távb. 396. Selinger Simon Kolozsmonostor távb. 336. 435. 4—7.

Legnagyobb kályha raktár.

Legnagyobb kályha raktár. | Legdiszesebb kályha raktár.

Ugy minőségben, mint szépség tekintetében összehasonlithatlanok a

Kozel F. József

417. 3—32 féle czég

Kolozsvárt, Unio-. (régi belmonostor-utcza) **7. sz.**

Hires kályha kemenczéi.

Asztal és disz-kandallók, továbbá **porczellán, majolika es ó-német kályhák, takarék-tüzhelyek, fürdő kádak, kemencze-fal burkolatok** stb.

Minden e szakmába vágó munkálatok saját szerelők által csinosan és jótállás mellett eszközöltetnek.

Erdély legnagyobb kályha-raktára.

Telefon 398. szám.

Legajánlhatóbb kályha raktár.

KERÉKPÁROK!

125 FORINTTÓL * * * * 300 FORINTIG!!

Csakis elsőrangu és elismert minőségü gyártmányok.

Raktáron:

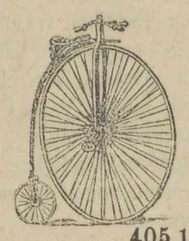

ADRIA	NORICUM
SCHLADITZ	láncznélküli kerék!!
PEUGOT	CHAMPION
BEESTON	PATRIA

405.12—* **kerékpárok!**

Continental-gummi erdélyrészi vezérképviselősége.

Kényelmes fizetési föltételek.

Kerékpár felszerelések nagy raktára

Kerékpár-iskolámban,

a **torna-vivoda zárt kerthelyiségében,** mely a legkényelmesebben van e czélra berendezve, a **kerékpározást 2 frt** tandij mellett, a legrövidebb idő alatt bárki megtanulhatja.

Nagy mekanikai mühely. — Tüzemailirozás és nickelezés!

GROSZ FRIGYES

Nagyvárad	Kolozsvár	Besztercze
Bazár-szoros.	Főtér.	Fa-utcza

UJ BORÜZLET.

A gróf Rhédey féle palotában vevőim kényelmére borüzletet nyitottam és megrendelésre gyorsan házhoz szállitok:

Sauvignon gróf Teleki Domokos czelnai termése 0·7 lit. f. 1·50.
Sauvignon gr. Teleki László Gyula krakkói termése 0·7 lit. f. 1·20.
Som bor Koncz Albert magyar igeni termése 0·7 lit. f. 1.—
Kitünő Rizling mezőségi 0·7 lit. f. 0·70.
Kitünő Leányka hegyaljai 0·7 lit. f. 0·70.
Carbenet báró Horváth Odönné termése 0·7 lit. f. 1·20.
Carbenet gróf Teleki László Gyula termése 0·7 lit. 1.—
Pecsenye bor gróf Teleki László Gyula termése egy lit. f. 0·80.
Kitünő I. osztályu szinbor egy liter f. 0.50.
Kitünő Magyar igeni szinbor egy liter f. 0·46.
Ráczürmös friss csapolásu egy liter f. 0·50.

Több fajta hazai és külföldi pezsgő borok!!

Szives pártfogást kér

Walton Eduárd
Jókai u. 2.

368. 7—0

Telefon szám 419.

SOLYMOSY ÉS TÁRSA BETÉTI-TÁRSASÁG

Sürgönyczim: **Solymosy-gépgyár.** **gépgyár- és vasöntőde Kolozsvárt.** Telephon 18.

Készit legjutányosabb áron és legpontosabb kivitelben a mai legmodernebb igényeknek teljesen megfelelő: álló és fekvő **gőzgépeket** a legujabb és legkissebb káros térrel müködő dugattyus vezérmüvel; gőz- és szijhajtásu **szivattyukat, sajtókat,**

teljes szeszgyári-, malom és téglagyári berendezéseket,

gőz-kazánokat, vizi-kerekeket- és **turbinákat;** valamint mindennemü **gazdasági gépeket,** u. m.: **cséplőgépet járgányokat, rostákat, Trieureket, szecskavágókat** stb.

Különös figyelmébe ajánljuk ugy a t. gazdáknak, mint kereskedőknek **nagyban** gyártott

ekéinket,

különböző gazdasági, kereskedelmi és épület **öntvényeinket,** u. m.: **oszlopokat, csigalépcsőket** stb. stb.

Mindennemü gépek és géprészek **javitását** a legjutányosabb áron és teljes megelégedésre eszközöljük.

Összes általunk szállitott munkánkért legmesszebb menő **jótállást** vállalunk el.

Tervezettel és költségvetéssel készséggel szolgálunk.

Szives pártfogásukat kéri

151. 10—*

SOLYMOSY és TÁRSA betéti-társaság.

Ny. Magyary Mihály nyomdájában Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Tanügy.

Vizsgák. A kolozsvári unitárius collegiumban az évzáró vizsgálatok május 8-án kezdődnek és junius 30-án érnek véget.

*

Pályázati hirdetmény. A kolozsmonostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatósága a tanintézet konviktusában az 1899—1900. tanévben betöltendő 7 állami alapitványi ösztöndijas (ingyenes) helyre ezennel pályázatot hirdet. Ezek a helyek a tanintézetbe belépő I-ső éves hallgatóknak vannak első sorban fentartva. Bővebb felvilágositással az intézet igazgatósága szolgál.

*

Értesités a tanitóképző-intézetbe felvétel iránt. A székelykereszturi m. kir. tanitóképző-intézet I-ső osztályába, az 1899—1900. isk. évre felvétetnek oly éptestü, épszervezetü, egészséges ifjak, szám szerint 25, kik 15-ik életévüket betöltötték, s a gyimnásium vagy a reáliskola, vagy a polgári iskola legalább 4 alsó osztályát, vagy felső népiskolát jó sikerrel végezték, vagy a jelen év junius hó végéig elvégzik.

A felvétel feltételei az igazgatóságnál megtudhatók.

*

Értesités. *Magyarnyelvi tanitóképesitő vizsgálat* fog tartatni *a székely kereszturi m. kir állami tanitóképző intézetben*, j. év junius hó 23-án azon német- és román ajku tanitók számára, kik iskoláikban a magyar nyelvnek tanitására az 1879 évi 18-ik törv. czikk értelmében oklevelet tartoznak szerezni.

*

Felvétel a nagyszebeni tanitónőképző intézetbe.

A nagyszebeni Sz.-Ferencz-rendi nővérek nyilvánossági joggal ellátott tanitónőképző intézete I. osztályába az 1899—900. tanévre fölvételért folyamodhatnak 14. életéköket betöltött olyan tanulók, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola IV. osztályát, vagy a felső népiskola II. osztályát sikerrel végezték, vagy a folyó tanévben végzik.

A kérvények f. év junius hó 15-ig a képezde igazgatóságához nyujtandók be, a következő mellékletekkel felszerelve:

1. A folyamodó keresztlevele.

2. Orvosi bizonyitvány arról, hogy a folyamodó növendék teljesen egészséges ép testi szervezettel bir s hogy különösen látási, hallási és beszélő organuma hibátlan.

3. Iskolai bizonyitvány a fenn jelölt osztályok egyikéről. Olyanoknál, a kik a folyó tanévben végzik ezen osztályt, a megelőző osztály bizonyitványa s az idei időszaki értesitő csatolandó. Az ilyenek kötelesek a fölvételi vizsgálatot megelőzőleg, a már akkor megszerezhető iskolai bizonyitványt a képzőintézet igazgatójának bemutatni.

A felvételi vizsgálatra a jelentkezők hivatalos levélben meghivót kapnak, a melyben a felvételi vizsgálat napja is jelezve lesz.

A felvételi vizsgálat két részből áll: irásbeli és szóbeliből. Az irásbeli vizsgálat tárgyai: magyar nyelvi fogalmazvány és 2—3 egyszerü számtani példa kidolgozása. A szóbeli vizsgálat tárgyai: magyar számtan, földrajz és történelem. Köre a vizsgálatnak a polgári iskolában tanitott anyaga e tárgyaknak.

A szóbeli vizsgálat után a vizsgáló bizottság kihirdeti a felvétel eredményét. A kérelemben kiteendő, hogy a bennlakó vagy bejáró akar-e lenni a növendék. Bennlakási havi dij 18 forint. Bejárók a szabályzat értelmében jóval kisebb számban vétetnek fel. Prospektust a bennlakásról kivánatra az intézeti főnöknő küld.

A III. osztályba fölvehetők 16 életévöket betöltött olyan tanulók, a kik a felsőbb leányiskola VI. osztályát végezték; továbbá olyan óvónő jelöltek, kik a jelen tanév végén az óvónőképesitő oklevelet megszerzik, esetleg már megszerezték, de életkoruk 18. évét tul nem haladták.

Az óvónők az I. és II. évfolyam tantárgy különbözetéből vizsgálatra köteleztetnek a vallás és közokt. mtniszter 26. 152—1898 sz. rendeletében megjelölt anyagból s csak ennek sikeres kiállitása után vétetnek fel. A folyamodvány benyujtásának módja és határideje ezen jelölteknél is ugyanaz, mint az I. osztályba folyamodóknál.

Nagy-Szeben, 1899, május 5-én.

Dr. Bilinszky Lajos,
képezdei igazgató.

Uj korszak.

Vajjon ez uj korban,
Mely már megérkezett,
Szegény hazánk sorsa
Fordulhat-e jobbra: —
Ez faggat engemet!

Ez, mert az ellenzék
Egy részét elnyelte
A kormány molochja;
S pihen scartba dobva
E sok jeles elme.

S most a kis tábornak
Gyér sora mit tehet?...
Bármily jeles legyen
S titán módra küzdjen:
Győznie nem lehet...

Nem; s oh mi lesz, hogyha
Kipusztul e tábor,
Kinek a szivébe
Égi szövétnéke:
Honszerelem lángol!?...

Mi lesz, mikor künn, benn
Sok az ellenségünk; —
Az oláh, meg a szász
Csak arra tör, vigyáz:
Hogy árthasson nékünk...

A jó sogorokról,
Azokról mit mondjak?
Háromszáz év óta
Nálunk egy a nóta:
Hogy ők „masiroznak!“

Ezért fáj, ha látják,
Hogy fogy az a tábor,
Melynek élén áll ma:
Jó Kossuth, meg Bartha,
S lelkes Ugron Gábor!...

A kik oda zugják
Széles-e világnak,
Mely az égre száll fel:
Hogy függetlenség kell
Ennek a hazának!...

Vajjon ez uj korban,
Mely már megérkezett,
Szegény hazánk sorsa
Fordul-e majd jobbra:
— Ez faggat engemet!

Krónikás.

KÜLÖNFÉLÉK.

Kolozsvár, május 18.

— **Irodalmi levelezőlapok.** Mintegy félesztendővel ezelőtt jelent meg Schveiger Tivadar kiadásában az Irodalmi levelezőlapok első sorozata, a melyből nehány hét alatt egyetlen-egy darab sem volt kapható. Ma már az ötödik kiadás van sajtó alatt, s reméljük, hogy e pártolásra méltó vállalat, még igen sok kiadást fog megérni. Megérdemli! Nincsen egyetlen e fajta vállalat sem, a mely több gyönyörüséget okozhatna e képes levelezőlapok kedvelőinek, mint ez. Schveiger a magyar közélet kitünőségeit rendkivül diszes kiállitásban, arczképekben, saját kézirásukkal mutatja be a nagy közönségnek. Megtalálja itt mindenki a maga kedvencz iroját, művészét, művésznőjét, politikusát egy-egy jellemző mondatával, kedvencz költőjét egy-egy kedves kis versével, söt minden egyes alak külön megvásárlásával, potom árért bárki egy igen érdekes arczkép és kézirat gyüjtemény birtokába jut. Megrendelhető minden könyv és papirkereskedésekben, dohánytőzsdékben, továbbá: Budapest, Csakonay utcza 4. sz., az irodalmi levelezőlapok kiadóhivatalában.

— **A csodaszülött regénye.** Hét év előtt, Gernyeszegen egy czigánynénak gyermeke lett, melynek hiányoztak a kezei, sőt lába is csak egy volt. Egy élelmes komédiás a csodaszülött megvette az anyjától, oly feltétel mellett, hogy ő felfogja nevelni és pénzért mutogatva körül hordozhatja a világban, a miért aztán köteles évente 80 frtot fizetni az árvaszékhez a gyermek számára. Az árvaszék is beleegyezett a feltételekbe. — A gyermek azután nevelő apjával vándorolt a világban, már három nyelven beszél, fogai közé fogott ironnal szépen ir, sőt jelenleg czimbalmazni is tanul. A nevelő apa pár év óta elmulasztotta a köteles évi 80 frtot beküldeni, a miért az árvaszék a nevelő apát köröztette, hogy a gyermek visszadható legyen anyjának. A komédiás épen Budapesten volt ez időtájban s a körözésre azonnal jelentkezett s a mult héten megjelent Marosvásárhelyen a vármegyei széknél. Az árvaszéki itélet következtében a gyermeket vissza kellett adni a czigány asszonynak. Megható és megrázó jelenetek között történt meg az átadás. A bizonyos intelligenciára szert tett, uriasabb kényelembe szokott 7 éves gyermek kétségbeesetten könyörgött, esedezett, hogy ne vegyék el őt azoktól, kiket már megszokott és szeret, ne adják őt czigányné édes anyjához, kiktől irtózik és fél. De a törvény rideg betüje mást parancsolt, vissza kellett adni a kétségbeesett gyermeket a szurtos anyjának.

— **A 12.000 liter cserebogár.** A cserebogarak irtása tudvalevőleg el van rendelve, de bizony nem sok foganatja van az üdvös rendelkezésnek, mert a nagy kárt tevő bogarak irtásában közönségünk vétkes közönyösséget tanusit. Követendő volna mindenfelé az a példa, melyet Dőry József, dombováry birtokos és nagybérlő adott a káros bogarak irtásában; a gyulajovánczai és kocsolai erdőkben 6 nap alatt 11,743 liter cserebogarat szedetett össze s literjéért a szedőknek 5 krt fizetett, ugy hogy eddig már 587 frt 15 krt forditott a bogarak irtására.

— **A legdrágább fogsor.** Hyderabad nizámja az a halandó, a ki elmondhatja magáról, hogy övé a világ legdrágább fogsora. Egy madrasi fogász készitette ezt a fogsort és kapott érte hétezer rupiát, a mi nyolczezer forintnál is több. Hogy milyen bőkezül volt a nizam a fogorvosa iránt, az eléggé kitünik, ha meggondoljuk, hogy a legelőkelőbb londoni, párisi, vagy amerikai fogorvosok sem kapnak többet a legjobb esetben az ilyen munkáért, mint ezer-ezerkétszáz forint között váltakoznak.

— **A hideg és a meleg fürdő.** Nagyon sokan azt hiszik, hogy nagy testi megerőltetés, vagy nagyobb szellemi munka után, a fáradság ellen a legalkalmasabb a hideg fürdő. Pedig az a felfrissülés, a mit az ember az ilyen fürdő után érez, csak látszólagos és csak rövid ideig tartó. Ha valami izgalomra uj izgalom következik, pillanatra valóban megkönnyebbülés áll be s azt hisszük, hogy ujabb munkára erősödtünk meg. Pedig csakhamar még nagyobb lesz a kimerültségünk s izmainkat hiába erőltetjük további munkára. Csak a jó meleg fürdő adja vissza az elfáradt ember erejét s ha a fárasztó gyaloglás után minél tovább maradunk például egy huszonnyolcz Reaumur fokos kádban, annál inkább fogjuk érezni a nyugalmat, a mely az ujabb munkára okvetlenül szükséges. A hideg fürdő, az jó reggel, a mikor fölkelünk.

— **Hány vasut van Amerikában.** Az Egyesült-Államok vasuthálózata, a mult évben 2867.14 miles-szel szaporodott. Összesen 167 vonal épült ki. Ily eredményt az 1803—1898. évek egyike sem ért el. E rohamos vasutépitkezésben az oroszlánrész Minnesota államot illeti 253 miles hosszuságu vonalakkal. Utána Texas következik 188, — majd Louisiana 171, Alabanna 161, Oklahoma 157, Arkansas 140, Maine 123, Kalifornia 115, Missouri 111, Michigan 104 és Georgia 104 miles terjedelmü uj vasuti vonalakkal. A többi államok 100 miles-en aluli összeggel szerepelnek.

— **Hatvanezer utas egy vonaton.** Valami horibilás hosszu sorozatára az ismert vasuti kocsiknak gondol az ember, a mikor ezt olvassa. Beláthatatlan hosszuságunak kell lennie annak a vonatnak, amely ennyi embert visz, pedig ez a vonat egy rendes vonat volt, egy személyvonat, a melyen egy gazdag ur utazott a svédországi Hersloffból Torupba hatszázezer munkásával. És mégis elfért ez a sok utas ezen a vonaton, mert ők méhek voltak harmincz hatalmas méhkasban. Őket vitte a gazdájuk más vidékre mézet gyüjteni.

— **Tizezer kitért.** Bécsből jelenti tudósitónk, hogy a legujabban közzétett adatok szerint január 1-től márczius 30-áig 2600, azóta pedig körülbelül 8000 katholikus lépett át a protestantizmasra s hogy a kitérők száma Ausztriában eddig is 10,000-re tehető.

— **A kibicz szó eredete.** A kártyanyelvben nagy szerepe van a kibicz szónak, de aligha tudják még maguk a kibicek is, hogy honnan származik ez az elnevezés. E szót Hackländer, a nagy német regényiró használta először átvitt értelemben, bár ő maga sem a kártyások mellett „drukkoló“ alakokra értette. A regényiró fiatal korában az 1849-ki olaszországi hadjárata alatt haditudósitója volt az Allgemeine Zeitungnak. Egy izben valami összeütközése támadt egy segédtiszttel. Az esetet megirta lapjának s czikkében a segédtiszteket kibiczeknek nevezte. Ebben semmi sértőt nem találtak a tisztek. A kibicz elnevezés ugyanis igen ártatlan okra volt visszavezethető. Egyik segédtisztnek volt egy kibic nevü kutyája: a kutyáról ráragadt a név a gazdára s mindenki igy nevezte őt. Ezt az elnevezést a regényiró aztán az összes segédtisztekre általánositotta. A kibic elnevezést a háboruból hazakerül tisztek hozták Magyarországra s ők alkalmazták először a kártyajátékost folytonosan kisérő alakokra, emlékezésül a segédtiszt hü kutyájára, mely mindenüvé elkisérte a gazdáját.

— **Borzalmas kivégzés.** Az északamerikai Marshallville ban borzalmas módon végeztek ki két négert, kiket gyilkossággal vádoltak. Hosenak hivják a szerencsétlent, ki a mult hónap közepe táján Palmetto közelében Cranfeld Alfréd birtokost meggyilkolta s feleségét meggyalázta. Marshallvilleban anyja házában fogták el s vasuton Atlantába akarták vinni, hogy ott a sheriffnek átadják. De a newmani vasuti állomáson levő tömeg a vonatra tört s magával hurczolta a négert Brown sheriffhez, a ki tüstént elfogatási parancsot adott ki ellene. Sok asszony és gyermek csatlakozott a tömeghez s ujjongva hurczolták az áldozatot körülbelül mértföldnyi távolságra, hol végre egy fatörzshöz kötötték. Itt bevallotta, hogy ő ölte meg Cranfeldet; de kijelentette, hogy a gyilkosságot egy Strickland nevü társának biztatására követte el, a ki neki ezért 12 dollárt adott. E kijelentésére a tömeg a négerre rohant, letépte ruháját, majd pedig külön-külön letépte fülét és ujjait. És mikor a feketebörü gyilkos rettentő fájdalmai közepette irgalomért, kiáltott a feldühödt tömeg egész testét leöntötte petroleummal s azután meggyujtotta. Iszonyu kinoktól gyötörve, hánykódott ide-oda, mig végre félóra mulva kiszenvedett. Ekkor darabokra vagdalták megszenesedett holtestét s emlékül sokan magukkal vitték egyes részeit. A lincs után a másik négerért, Stricklendért mentek. A 60 éves öreget szintén az előbbi vesztőhelyre czipelték. Nem égették el, hanem fölakasztották, noha utólsó leheletéig tagadta, hogy Hoséval valaha is összeköttetésben lett volna. A tagadás nem használt s rövid idő mulva ő is halott volt. Mikor már mozdulatlanul lógott a fán: a mellére egy papirlapot tüztek, ezzel a feliratással: Igy kell megvédeni az asszonyokat!

— **Óriás a párisi orvosi akadémián.** A párisi orvosi akadémián Championiere dr. a napokban egy óriást mutatott be, mint beteget. Az óriás egy korházban üdül, magassága 2 méter és 3 centiméter, 27 éves, foglalkozására nézve szemfényvesztő. Atyja, mint okmányaiból kitünik, még magasabb volt, 2 méter 33 centiméter, anyja azonban a középnél is alacsonyabb termetü. A beteg óriás a legfiatalabb 12 testvére közt. Ennél az óriásnál az az eredeti, hogy csak akkor kezdett nőni, mikor már nagykoruságát betöltötte. Időnkint oly gyöngének érezte magát, hogy ágyban kellett feküdnie. Valahányszor (több napi fekvés után) fölkelt, pár centiméterrel nagyobb lett. Most 2 méter 3 centiméter magas, de még folyton nő, s az atyja magasságát valószinüleg el fogja érni,

— **A dohányfüstről.** Az emberek életében nagy szerepe van a dohányfüstnek. Az emberiség legnagyobb része rabja a dohányzás szenvedélyének. Sok helyen, különösen Angolországban, már nők is kezdenek rászokni a pipázásra. Magyarországon még nem vagyunk ennyire, de a nők itt sem haragusznak a pipafüstre, s azt tartják, hogy veszit a férfiasságából az az ember, aki nem dohányzik. A világ azonban még most sincs tisztában azzal, hogy ártalmas-e a dohányzás? Pedig ennek a kérdésnek egész irodalma van már. A dohányosok vidám pipaszó mellett olvasgatják azokat a könyveket, a melyeket a pipázás ellen irtak nagy tudósok, — azután ujra megtöltik a pipájukat. Legutóbb Lipcsében tartott előadást a pipafüstről egy kiváló orvos. Azt mondta: semmi alapja sincs annak az állitásnak, hogy a dohányzás ugyanazokkal a következményekkel járna, mint az alkoholizmus. A dohányzás — szerinte — nem befolyásolja az emlékezőtehetséget és csak akkor ártalmas, ha nagy mennyiségben szivunk olyan erös szivarokat, amilyenek a virzsinia és a havanna. Hat-hét szivart a legyengébb szervezetü ember is elszivhat naponkint, veszedelem nélkül. A dohányzás különböző módjai között a pipázás a legegészségesebb s az olyan praktikus népek, amilyenek az angolok és a hollandok, nem is szivnak sohasem szivart vagy czigarettát, de kurtaszáru pipából szivják a jól megszáritott dohányt. A dohányzás legártalmasabb módja a czigarettázás, mert ennek füstjét többnyire leszivják s ez krónikus gégehurotot okozhat. Az általános tapasztalat azt mutatja, hogy a dohányzás csillapitólag hat az emberi szervezetre.

— **A pofon a reklám szolgálatában.** Régi dolog, hogy manapság minden féle furfangot kieszeltnek a reklám kedvéért. De hogy a reklámért még müpofozkodásokat is rendeznek, ezt eddig nem tapasztaltuk. Ime pedig a következő eset, ami Szeged egyik kávéházában folyt le. Megengedi uram? — kérdi udvariasan miközben helyet foglal az előbb érkezett asztalnál. Az engedelem természetesen megadódik s az ur megrendeli a kávéját. De ó fátum, a vendég egy hirtelenül ügyetlen mozdulattal leveri a csészét, a melynek tartalma végig ömlik szomszédja nadrágján.

— Bocsánat, bocsánat.

— Menjen maga barom!

— De kérem.

— Még felesel nyomorult! — üvölt a leöntött ember s a következő perczben egy hatalmas pofonnal honorálja a másik ügyetlenségét.

A botrányra összeszaladnak a vendégek, a kávés kétségbeesetten igyekszik őket csillapitani, de a két ember erre még jobban lármáz s dulakodik. A mikor már mindenki ezt nézi a kávéházban, előlép egy idegen ur, a ki eddig nyugodtan ujságot olvasott s megkérdezi, mi történt.

— Leöntötte a nadrágját.

— S ezért érdemes ilyen skandalumot csinálni. Uraim itt van a Columbus pecsétisztitó kivesz minden pecsétet. S ezzel a vendégek bámulatára nyomban kitisztitja a leöntött nadrág pecséteit, mire a három ur a vendégek legnagyobb bámulatára bokolva távozik egy másik kávéházba, hol elölről kezdik a dolgot . . .

— **A tapsológép.** Végre — tréfán kivül — feltalálták. Berlinből érkezik a hir, hogy egy Zimmermann nevü bécsi születésü párisi mérnök föltalálta a villamos erőre berendezett tapsológépet, amelylyel a szinházakban valóságos tapsorkánt lehet előidézni. A gép két vivókeztyühöz hasonló fölfujt börzacskóból áll, amelyet a villamos szerkezet oly erővel csapdos egymáshoz, hogy nincs emberi tenyér, a mely versenyezhetne vele. A szinpadi rendező asztalon több gomb van. Ha az egyiket megnyomja a karzaton elhelyezett gépek müködnek; másik nyomásra az erkély, a harmadikra a földszint szólal meg. A negyedik gomb a legfélelmesebb. Ezt megnyomva az egész házban felzug a taps. A tapsológép azonban nemcsak szinházak számára készült. Épp oly pompás szolgálatokat tesz népgyüléseken, hangversenyeken és — képviselőházakban. Egy párisi szinház — mondja Zimmermann — már honapok óta használja ezt a gépet, egy berlinibe pedig most fogják bevezetni. A legérdekesebb benne az, hogy abszolute lehetetlen az emberi kéz tapsától megkülönböztetni. — Vége a bukásoknak, vége a pisszegésnek, egyet mosolyog a rendező és kitör a taps . . .

— **Halál a legyekre!** A legyeket eddig csak alkalmatlanoknak tartották és a mellett ártatlanoknak, de a modern bakteriologiai kutatás kimutatja, hogy a legyek nagyon is veszedelmesek. Koch Róbert, a ki Afrikában nemrég a váltólázat tanulmányozta, azt állitja, hogy a lázt okozó csirákat az ember testébe nagy mértékben a legyek viszik át és ugy terjesztik a váltólázt, mint a pestist a patkányok. Az apró hatlábu rovarok, melyek ezrével röpködnek a szabadban és az emberek lakásain, előszeretettel telepszenek le a hulladékokra és aztán az élelmi-szerekre, edényekre, a fehérnemükre és az ember bőrére. Különösen veszedelmesek a csecsemőkre, a mikor az azok táplálására szánt tejet és az edényeket, a melyekből isszák, szállják meg. Igy megfertőzik a tejet és a betegségek csiráit a gyermek testébe oltják. Egy csecsemő, a kinek a czuczliját a legyek beköpdösték, hányást és hasmenést kapott és 24 óra alatt meghalt. Ezért tehát irtani kell a legyeket és szunyogokat, a hogy csak lehet, a hulladékokat pedig eltakartiani olyan helyre, hol a legyek rá nem találnak.

Gyászrovat.

Nyáregyházi *Nagy* szül. Duha Beatrix Sz.-Ujvártt meghalt.

Közönség köréből.*)

Az „Ellenzék“ 99. számában, „Az avertáczió küszöbén“ czim alatt megjelent napi hirre vonatkozólag. a papolczi egyháztanács nevében tisztelettel kérjük az alábbi eredeti jegyzőkönyv közre adását. Egyuttal kötelességünknek ismerjük a nyilvánosság előtt kijelenteni, hogy „a mióta a jelenlegi lelkésze, Veres Károly ur áll az egyház kormányzata élén“ buzgó vezetése mellett sikerült Isten kegyelméből diszes templomot emelnünk, énekvezéri lakot épitenünk és nagy szegénységünk mellett is az illetékesek által elismert módon nyilvánul folyton az áldozatkészség. Népünk anyagi erejének fokozására lelkészünk létesitette a virágzó hitelszövetkezetet. Fáradozásai közönségesen ismertek árvák elhelyezése, ifjaknak gépgyárakban alkalmazása körül. Közmivelődési egyesületeink részben fennállásukat részben épen megalapittatásukat köszönik tevékenységének. Lelkipásztori müködése pedig szorosan füzi az egyházhoz a hiveket.

Ezek oly tények, melyek nem engedik, hogy a jelzett meghurczoltatással szemben lelkészünknek, e tényekre már szerénységből is ki nem terjedt nyilatkozatával megelégedhetnénk.

Papolczon 1899, május 11-én.

Bajkó György, egy. községi gondnok. Molnár Gábor, egyh. községi jegyző. Kiss Gyula, posta mester, egyház. tag. Thamó András s. k. nyg. megy. állatorvos, földbirtokos és egyháztanácsos. Imre Sámuel, birtokos és egyháztanácsos Sándor Áron, áll. isk. tanitó, egyháztanácsos Kelemen Sámuel birtokos és prezsbiter. Kelemen Antal, birtokos és prezsbiter.

Jegyzőkönyv,

mely felvétetett Papolczon 1899. május hó 8-án az ev. ref. egyházközség presbiteriumának nagytiszteletü Péter Károly esperes ur elnöklete alatt tartott gyüléséről.

Jelen vannak: Bajkó György megyebiró, Thamó András, Imreh Mózes, Bajkó Lajos, Kiss György, Kelemen Antal, Bodola József, Kelemen Sámuel, Kelemen K. Mózes, Kelemen K. József, Kelemen István, Izsák Antal presbiterek, Nagy István és Kelemen János egyházfiak.

Tárgy.

1.) Előadatik, hogy a Kolozsvári „Ellenzék“ f. évi 99-ik számában, a minden félék rovatában — „Avertació küszöbén“ czimü tendenciosus hir jelent meg névtelenül, mely egyházunk lelkészét, tiszteletes Veres Károly urat hivatalos müködésében alaptalanul támadja s egyházunk életét hazug rágalmazással valótlan szinben tünteti fel, midőn hirdeti, hogy egyházunk hivei vallás gyülölők lettek.

Határozat:

Egyháztanácsunk mély megbotránkozással és nagy sajnálattal értesül ezen malicziós ravaszsággal kieszelt hir világgá bocsátásáról, s a közölt hir minden szavát és állitását *alaptalan rágalmazásnak* jelenti ki, mert mint egyházunk életének legközvetlenebb ismerője és hatósága, mindenben a közölt ellenkezőjéről van meggyőződve. — Az „Ellenzék“ tek. Szerkesztősége pedig felkéretik, hogy egyháztanácsunk ezen határozatának helyet adni sziveskedjék.

A jegyzőkönyv felolvasás után hitelesittetik.

Péter Károly, esperes, elnök. *Molnár Gábor,* egyh. közs. jegyző.

*) E rovat alatti közleményekért a felelőség a beküldőt illeti. Szerk.

IRODALOM.

Olga, regény, irta Werner Gyula. A magyar föld mély szeretete, mely a termő talajhoz, a honi röghöz füződik, adja meg Werner Gyula minden regényének azt a bensőséget, a mely őt megkülönbözteti a modern áramlatban evező irótársaitól. Olga czimü regénye is, mely most jelent meg Singer és Wolfner Egyetemes Regénytárában, hiven visszatükrözi azt a rajongó szeretetet. Diszes kerete a szép és fenköltt érzésnek egy minden izében érdekes történet, a mely egy fiatal leány lelki fejlődését jól talált vonásokkal megrajzolja. Werner nem sokat pszikologizál, hanem azon van, hogy a hősök és hősnők lelki állapota a cselekvésükben találjon kifejezést. S ez többnyire sikerül is neki. — A kétkötetes regény ára, piros vászonkötésben 1 frt.

Szerkesztőségi üzenetek.

H—m. M.-Vásárhelyt A legmagasabb ház New-Yorkban van. Huszonkilencz emeletes. Ez a házóriás nem bérháznak épült, hanem hivatalok vannak benne. A ház magasabb, mint New-York valamennyi tornya, az emeletekre a feljárást felvonógépek közvetitik.

Magassága talapzatától a zászlórud hegyéig 501 angol láb (177 méter, a mi a budai Gellérthegy magassága), 950 helyiség van benne, (2095 ablaka nyilik az utczákra) felépitése pedig 2,400.000 dollárba (a mi pénzünk szerint 12 millió korona) került. 4000 hivatalnok dolgozik az épületben s naponta 25.000 ember fordul meg benne.

Sétálónak. Helyt. Hogy jelenleg ki a sétatéri bizottság elnöke? — nem tudjuk. Az igaz, hogy a kommunitás többsége br. Feilitzschot választotta meg, de ő a választás előtt a közgyülésen kijelentette, hogy nem fogadja el azt. Igy állván a dolog, forduljon kérdésével Szvacsina polgármesterhez.

KÖZGAZDASÁG.

Kimutatás

a szamosujvári takarékpénztár részvénytársaság 1899. április havi forgalmáról.

Bevételek: Pénztárathozatal 11345 frr 10 kr. Bevetelek 2360 frt 75 kr. Kamatok 2875 frt 44 kr. Váltók 66007 frt 40 kr. Kötvényekre kölcsön 1358 frt 45 kr. Jelzálogkölcsön 432 frt. Más pénzintézeteknél betét 20000 frt. Összesen: 104379 frt 4 kr. *Kiadások:* Betétek 18177 frt 90 kr. Kamatok 62 frt 7 kr. Váltók 80800 frt. Kötvények kölcsönk 910 frt. Jelzálog kölcsön 250 frt. Tisztviselő fizetésére 230 frt. Irodai szükségletekre 38 frt 63 kr. Házbsr 80 frt. Pénztár maradvány 3830 frt 44 kr. Összesen: 104379 frt 4 kr.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Hirdetések.

Kut szivattyuk és épitési szivattyuk!

Kolozsvári vizvezeték- és csatornázási-vállalat

Bányai K. és Társai bejegyzett czég.

Iroda, mühelyek- és raktárak:

Kolozsvár, főtér 18. szám. Telefon 324. szám.

Elvállalunk ugy helyben mint vidéken is, magánházakban, uradalmak és kastélyokban a legujabb modern kivitelben, a legmesszebb menő müszaki berendezéseket, bármily nagyságban, valamint a régebben berendezetteknek a mai kor szerinti átalakitását és javitását teljes garantirozás mellett a legolcsóbb árakon.

Létesitünk fürdő-telepeket, egészségügyi berendezéseket a legujabb találmányok szerint, klosetteket, fütés és világitási készüléket, melegviztelepeket, vizkutatásokat, furatásokat és alagcsöveztetéseket a saját rendszerünk szerint.

Készitünk tüzoltó fecskendőket, felszereléseket, szivattyukat, kézi és kerti fecskendőket minden alakban és nagyságban.

A legelsőrangu gyárakkal levő előnyös összeköttetéseink folytán a legjutányosabb árak mellett vállalkozunk és szállitunk.

Költségvetés és tervezeteket dijmentesen készitünk ugy a helyi mint vidéki t. megbizóinknak.

Kérve kiterjedt vállalatunknek pártfogását és becses megrendeléseit.

Kolozsvári vizvezeték és csatornázási vállalat
Bányai K. és társai

289. 12—20. Kolozsvár, főtér 18. sz. Telefon 324 szám.

Vizvezetéki berendezések! Csatornázási berendezések!

Tüzoltó fecskendők és felszerelések!

UJ SZABÓ ÜZLET!!!

Van szerencsém a n. érd. közönségnek becses tudomására hozni, hogy **Sétatér-utcza 2. szám alatt**

férfi-szabó üzletet

nyitottam és ugyanott **bel- és külföldi szövetekből minden idényre** dusan berendezett raktárt tartok.

Megrendeléseket **gyorsan, pontosan és jutányosan** eszközlök.

Javitásokat elvállalok.

A nagy érd. helybeli és vidéki közönség becses pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Moldován Miklós
férfi-szabó.

334. 8—10.

BABÓS ÉS TÁRSAI
vaskereskedése
Kolozsvárt, Belközép-utcza 25. szám.

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesiteni, hogy a fenti czég alatt egy uj

vaskereskedést

nyitottunk, melyben nagy raktárt tartunk mindennemü **vas- és vasárukból** u. m.: **gazdasági eszközök, háztartási czikkek, konyhaberendezések,** mindennemü **szerszámok, takaréktüzhelyek, kátrányos** és **elszigetelő-lemezek** és minden e szakmába vágó itt felnem sorolt tárgyakból.

Bizományi raktárunk van a budapesti **Thury János és fia czég** nagy szerkovácsi és haranggyárából, továbbá elvállaljuk a **használt reszelők ujravágatását** a legjutányosabb árak mellett.

Olcsó és pontos kiszolgálásunkról előre is biztositjuk és kérjük becses pártfogását.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan eszközlünk.

Kiváló tisztelettel

303. 12—20. **Babós és Társai.**

Az 1896-iki országos kiállitás alkalmával kitüntetve.

LÉBER GYULA
első erd. sodronyszövet-fonat és szita-áru gyára
Kolozsvárt, Torda-utcza.

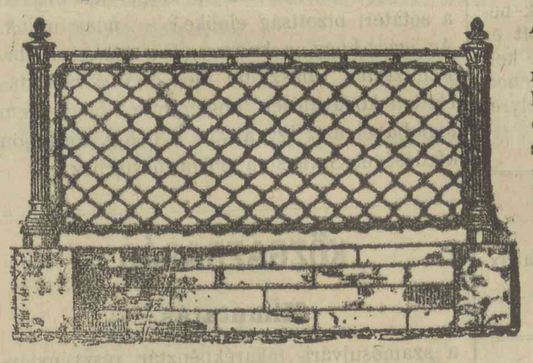

Ajánlva minden e szakmába vágó munkáit. Ugymint kertek, erdők, vadaskertek, szöllők, sirhelyek stb. bekeritéséhez való **gépfonásait**; pincze, padlás, felső világossági magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát majorsági udvarok sodrony-fonattal való bevonását, áthányó rosták, szén, koksz, kavics, föld és porond válogatáshoz; szikra-fogó cséplő- és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matraczok.)

Nemkülönben zöldre festett légy-szövet, szelelő rosták, Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas, réz és czin-szövetek. Kruppa sogrony-szegélyzetek különféle mintákban; fakeretbe foglalt rosták, lóher-sziták és sziták különféle czélokra igen erősen készittetuek és gyári árak szerint számittatnak. Aczél tüskés sodrony kertek, erdők stb. bevonásához jutányos árért fel is huzatik.

—— KÉPES ÁRJEGYZÉKKEL BÉRMENTVE SZOLGÁLOK. ——

300. 15—20. Kiváló tisztelettel:

LÉBER GYULA.

Zenekedvelők figyelmébe!

Ziterát addig ne vegyen senki, a mig a **Menzenhauer és Schmid**-féle Guitar-Ziterákat nem látta!

Amerika bámulatos technicai találmányával lepte meg ujra a világot. És a zenekedvelők páratlan lelkesedéssel ostromolják az összes európai államokban és kerületekben elhelyezett **GUITAR ZITERA** társaságot. A Zitera hangjegyei már magukban foglalják a gyakorlati oktatást is annyira, hogy teljes zeneismeret nélküli egyének is egyszeri magyarázat után képesek lejátszani minden darabot.

Magyarországi, illetve Budapesti székházunk jóváhagyásából a midőn szerencsés lehettem itt helyben Kolozsvárt egész Erdélyre kiterjedőleg Zitera termemet berendezni, felkérem a n. érd. közönség szives érdeklődését. Raktáromon több száz Zitera áll a n. é. közönség rendelkezésére és bámulatos olcsó áraktól eltekintve, egyszersmint termemet a kor igényeinek teljesen megfelelőleg ingyen oktatásra is berendeztem. 390. 4—26.

Egy Zitera ára 13 frt. Részletfizetésre 16 frt.

Egy évig a töllünk vett Ziterákat ingyen hangoljuk.

Kiváló tisztelettel **Menzenhauer és Schmidt**
Kolozsvár, belmagyar-utcza 25. szám.

Ügynökök helyben és akéidas jen magutaelkkal fölvétetnek!

Nem pörkölünk többé kávét itthon!

A legujabb időben alapitott

FIUMEI KÁVÉPÖRKÖLŐ RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

egy nagyszabásu telepet rendezett be Fiumében, hogy ott egy világhirü szabadalmazott uj módszert, melynek nevezetesebb előnyeit itt rövidesen felsoroljuk, értékesitsen:

„a kávénak pörkölő rendszerünknél nemcsak minden nemesalkatrésze és tápanyaga egészben csonkitatlan marad.

— de bebizonyitott tény, hogy e nemesitő módszernél szaporább, — erősebb zamatu, — kellemesebb izü és jobb kávét nyerünk.“

Kiemelendő még, — miszerint az idézett előnyök mellett pörkölt kávénk hónapokon át is változatlanul friss marad.

Számtalan elsőrangu vegyész, orvos és tudományos tekintély véleménye és bizonylata megerősiti állitásunkat, melynek hitelességéről egy kóstolópróba vételével minden háziasszony meggyőződést szerezhet.

Védjegy. Összes hordó és zsák-küldeményeinken fenti védjegy alkalmazva lévén, kérjük okvetetlenül annak szives figyelembe való vételét.

Raktáron — folyton friss pörkölés, — minden jobb füszer és csemege üzletben **1 frt 60 krtól 2 frt 80 krig** kilogrammonként.

—— Tisztaságért teljes szavatosság. ——

Szabadalmas módszerünk: Belga, Dán, Franczia, Holland, Német Svéd és Norvégországokban rövid 4 éven át fényesen bevált, felkarolttatott és tért hóditott. 989. 19—26.

Főelárusitó: FIUMEI HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG FIUMEBAN.

Főelárusitó: FIUMEI HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG FIUMEBAN.

A t. épitő közönség figyelmébe!

Mivel helyben, **külmonostor-utcza 101. szám alatti**

1885 év óta fennálló

Kályha-gyáramat

másra szándékozom átruházni; kénytelen vagyok a raktáron levő kitünő minőségü és stylszerü kivitelü kályha- és takaréktüzhelyeimet igen leszállitott árban eladni. A fölállitás legjobb szakértő által eszközöltetik. Ugyszintén porczellán takaréktüzhelyek- és fürdő-kádak szállitása és tölszerelése is elvállaltatik.

Gáll B. János.

365 4—10.

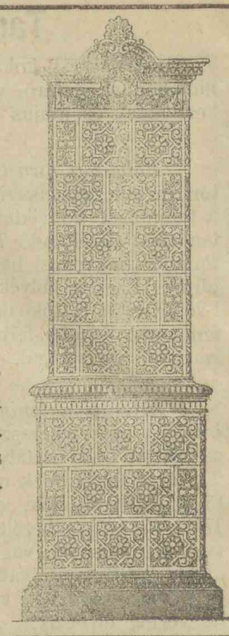

MATUTSEK JOZSEF
férfi, női és gyermek czipész-üzlete
Kolozsvárt, Főtér 2. sz.

Megrendelések beküldött mérték, vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesittetnek.

257.(28—x.)

Butor nagy raktár.

Kizárólag saját mühelyünkben és vezetésünk alatt készült minden stylben

416 2—x.

asztalos- és kárpitos butorainkat

a legszolidabb árakban az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk. Helyes kivitelü jó munkáinkkal bármely versenyt kiálljuk és az általunk szállitott butorokért a teljes jótállást elvllaljuk.

Kolozsvár: Raktárhelyiség: Unio-utcza 8—10. szám.
Mühely: Kis-kandia-utcza 2. szám.

GAÁL és MOLNÁR.

Hoff János maláta kivonat készitményei gyengék és betegeknek.

Hoff János
maláta egészség itala.

Általános **elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes működésénél, mell- és gyomorbántalmaknál,** nemkülönben a **lábbadozóknak** legjobban bevált és legjobb izü erősitő szere.

Egy palaczk ára **75 kr.** — Öt palaczk **bérmentve 3·75 kr.**

Tiz éve, vagy már régibb idő óta használom az Ön maláta egészségi sörét és egyébb maláta készitményeit. Ezek az egyedüli szerek, melyek feleségemnek visszaadták az egészségét.

Böger, Bécs, Hofmühlgasse.

Hoff János
süritett maláta kivonata.

Tüdő-bajoknál, gégehurutnál, ugymint **idült köhögésnél**; főleg a gyermekek **légzési szerveinek** megbetegedésénél a legjobb sikerrel alkalmaztatik. — Ize nagyon kellemes.

Egy üveg ára **1 frt.** Öt üveg **nérmentve 5 frt.**

Maláta kivonat készitményei valóban jó és hatásos szerek. Küldjön tehát ismét 5 üveg maláta kivonatot, 1 font maláta csokoládét és ²/₂ zacskó maláta kivonat mell-czukorkát.

Fischer G. őrnagy N.-Várad.

Hoff János
maláta egészségi csokoládéja.

Gyengeségnél, vérszegénységnél, bél, idegességnél, álmatlanságnál, étvágytalanságnál kitünően bevált Rendkivül jó izü és tápláló. Gyenge gyermekek igen jó eredménynyel használják.

Egy csomag ára **1** frt.

Maláta csokoládéja a legkitünőbb a mit ismerek. Ezen kellemes italt idült gyomor — illetve emésztési zavaroknál, sápkornál és általános gyengeségnél mindenkor jó eredménynyel alkalmazom.

Dr. Nicolei orvos, Triebel.

Hoff János
maláta-kivonat mell-czukorkái.

öhögésnél, rekedtségnél, elnyálkásodásnál főleg tüdőhurutnál, utólérhetlen hatásu. A valódi maláta mell-czukorkákat emésztési zavar nélkül tetszésszerinti menynyiségben lehet használni.

Egy doboz ára **10 kr.** — egy zacskó **30 kr.**

Csodálatos volt maláta-kivonat mell czukorkáinak hatása makacs köhögésem ellen.

Zedlitz-Neukirch lovag, Waldenburg.

Czukorkái feleségem köhögésén és a thmatikus bántalmain kitünően segitenek.

Busch plébános, Weischutz.

Raktár Kolozsváron: Dr. Hintz Gy., Bogsch L., Széky M., Biró János, Tanács József gyógyszertáraiban; Burger Fr. drogua-üzletében; Segesváry és társai, Gergely F., Tihanyi A., ifj. Pere Istv., Pap Kristóf csemege és füszerkereskedéseiben.

Magyarországi kizárólagos főraktár: Török József gyógyszertára Budapest, Király-utcza 12.

916.19—20 **Közlemények árjegyzékkel ingyen és bérmentve.**

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.